

Anbefalinger

☘ Klimaborgersamling i Gentofte Kommune

Gentofte
Kommune

December 2023

Indholdsfortegnelse

Læsevejledning	3
Baggrund for borgersamlingen, opgaven og mandatet	3
Om borgersamlingen i Gentofte.....	4
Medlemmer og sammensætning	5
Anbefalinger	7
Vores drøm og vision for kommunen.....	7
Klimaborgersamlingens ambition	7
Borgersamlingens værdigrundlag	8
Borgersamlingens anbefalinger.....	8
1. Bedre viden, bevidsthed og fællesskaber om klima.....	10
2. Bygning, Energi og Forsyning.....	15
3. Hvordan ændres folks forbrugsmønstre?.....	21
4. Handl lokalt og spis efter klimakostrådene.....	26
5. Mobilitet	30
6. Et Gentofte i fuldt flor.....	36
Udtalelser	41
Ekspertgruppens udtalelse	41
Tredjepartsudtalelse.....	43
Borgersamlingens proces og forløb	44
Kort om metoden.....	44
Borgersamlingens organisering.....	45
Borgersamlingens forløb.....	45
Samlinger.....	46
Observatører	51
Arbejdsmetoder.....	52

Læsevejledning

Kære læser

Du sidder nu med den samlede anbefalingsrapport fra borgersamlingen i Gentofte 2023. Rapporten indeholder formidling af borgersamlingens baggrund, opbygning, forløb og arbejdsmetoder samt medlemmernes anbefalinger til Gentofte Kommune.

Rapporten er i fire dele:

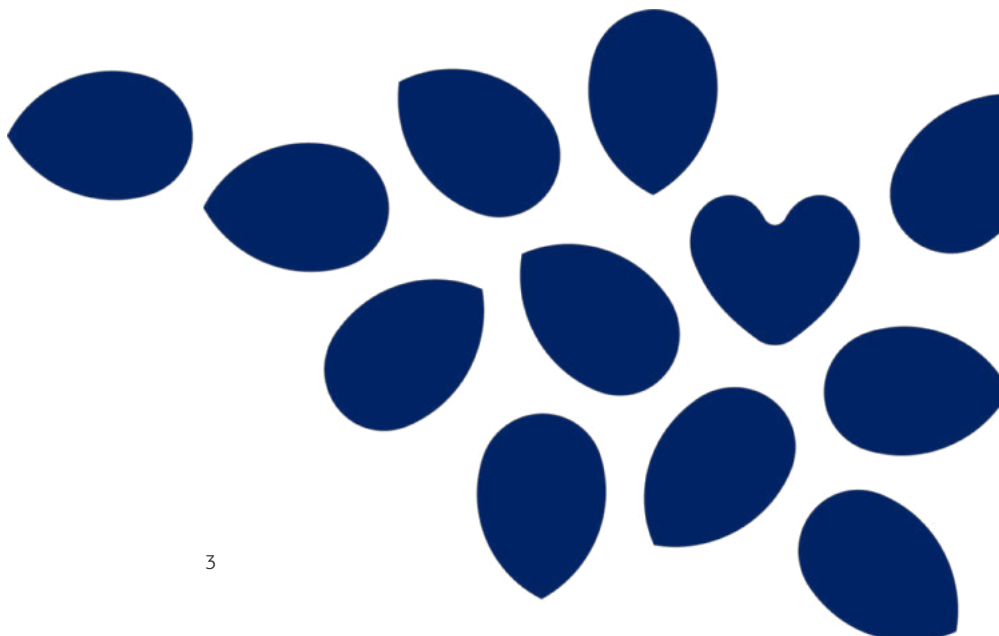
Første del består af en introduktion til borgersamlingen i Gentofte, baggrunden for borgersamlingen og sammensætningen af medlemmerne.

Anden del præsenterer borgersamlingens anbefalinger og værdier. Denne del er resultatet af borgersamlingens arbejdsproces og er udviklet og skrevet af medlemmerne i fællesskab.

Tredje del består af udtalelser fra ekspertgruppen og tredjepartssekretariatet, der validerer borgersamlingens arbejde.

Fjerde del indeholder et overblik over borgersamlingens forløb og beskriver de forskellige samlinger og metoder anvendt i arbejdet.

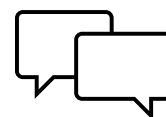
God læselyst

Baggrund for borgersamlingen, opgaven og mandatet

En borgersamling er et demokratisk format, der bygger på samarbejdet mellem en gruppe repræsentativt udvalgte borgere om en problemstilling, der er givet af en myndighed, organisation eller politisk gruppe.

Over en periode mødes borgersamlingens medlemmer flere gange, hvor de bliver præsenteret for ekspertviden, oplæg fra relevante oplægsholdere og går i dialog med andre borgere og interessenter. På den baggrund udarbejder borgersamlingen en række konkrete anbefalinger til beslutningstagere, der har forpligtet sig til at forholde sig til anbefalingerne, når de skal tage beslutninger inden for det givne emne.

Om borgersamlingen i Gentofte

Gentoftes Klimaborgersamling blev igangsat af Gentoftes kommunalbestyrelse med det formål at løfte kvaliteten af de politiske beslutninger om særligt den forbrugsbaserede bæredygtige omstilling i kommunen og for at sikre en øget borgerinddragelse i processen. Kommunalbestyrelsen besluttede projektets tema og stillede borgersamlingen følgende spørgsmål:

Kernespørgsmål

Vi har brug for din hjælp til at forestille os en fremtid i Gentofte Kommune, hvor vi sammen omstiller til en klimaneutral og bæredygtig adfærd i hverdagen.

Gentoftes Klimaborgersamling har været samlet fem gange fra september til november 2023 og havde herudover et åbent borgermøde, hvor borgere i Gentofte kunne bidrage til borgersamlingens arbejde. Medlemmerne har tilsammen lagt mere end 900 timers arbejde i borgersamlingen, svarende til over 38 døgn sammenlagt arbejde.

Gentofte Kommune støtter op om Gentoftes Klimaborgersamling og har givet dem mandat til at udarbejde uvildige og uafhængige anbefalinger indenfor kerneopgaven. Borgersamlingen har fulgt OECD's principper for deliberative processer og borgersamlingens mandat tydeliggør medlemmernes rettigheder og rolle. Herunder, at medlemmerne har haft til opgave at rådgive og komme med anbefalinger, men ikke beslutte den endelige politik. Borgersamlingens anbefalinger udgør ét af flere spor, der skal belyse, hvordan Gentofte Kommune skal omstilles til en klimaneutral og bæredygtig hverdag.

Gentoftes kommunalbestyrelse har forpligtet sig til at forholde sig til og viderebringe anbefalingerne til politiske beslutninger om Gentofte Kommunes bæredygtige omstilling. De forpligter sig til at komme med en tilbagemelding til borgersamlingen tre måneder efter lanceringen af anbefalingerne, samt når kommunens endelige Klimahandleplan 2025-2026 lanceres, hvor også en evaluering af processen samt forvaltningens forslag til det videre arbejde med anbefalingerne fremlægges. Kommunalbestyrelsen er således ikke forpligtet til at realisere anbefalingerne, men redegøre for, hvordan de bliver fulgt – og eventuelt ikke fulgt.

900
timer

har medlemmerne tilsammen lagt i borgersamlingens arbejde

Borgersamlingerne er designet på baggrund af input fra borgersamlingens ekspertgruppe og følger OECD's principper for borgersamlinger og deliberativt demokrati. For at sikre borgersamlingens uafhængighed har et tredjepartssekretariat, rådgivningsvirksomheden We Do Democracy, designet, ledet og faciliteret borgersamlingen.

Medlemmer og sammensætning

I foråret 2023 blev 30.233 borgere i Gentofte Kommune inviteret til at deltage i borgersamlingen. Heraf tilmeldte 333 sig, og blandt dem blev 36 borgere udvalgt ud fra fire kriterier; alder,

køn, bopæl og uddannelse, så det svarede til Gentofte Kommunes demografi. Det er gjort ud fra en tankegang om, at man kan have forskellige perspektiver og erfaringer fra hverdagslivet, alt efter hvilket køn man har, hvor lang tid, man har levet, hvad man arbejder med, og hvor man bor.

Lodtrækningsparametrene blev besluttet af Gentofte Kommunes projektgruppe, tredjepartssekretariatet (We Do Democracy), og analysebureauet Analyse & Tal har rådgivet om og gennemført lodtrækningen. Alle de udtrukne borgere blev kontaktet via telefon, hvor de blev informeret om opgaven, processen og forløbet.

Af de oprindelige 36 medlemmer, var der en håndfuld medlemmer, der meldte sig ud af Gentoftes Klimaborgersamling af personlige årsager. Det er naturligt, at der sker frafald i borgersamlinger på grund af borgeres livsomstændigheder, sygdom med mere. Efter 2. samling besluttede We Do Democracy sammen med projektgruppen i Gentofte Kommune at analysere borgersamlingens repræsentativitet og på den baggrund eventuelt foretage en genrekruttering for at sikre, at medlemmerne udgjorde en repræsentativ gruppe. Analysen viste, at borgersamlingens medlemmer udgjorde en repræsentativ gruppe, og at der dermed ikke var sket et systematisk frafald blandt en bestemt gruppe borgere. Ved borgersamlingens afslutning var der 28 aktive borgere, der har deltaget ved flere møder.

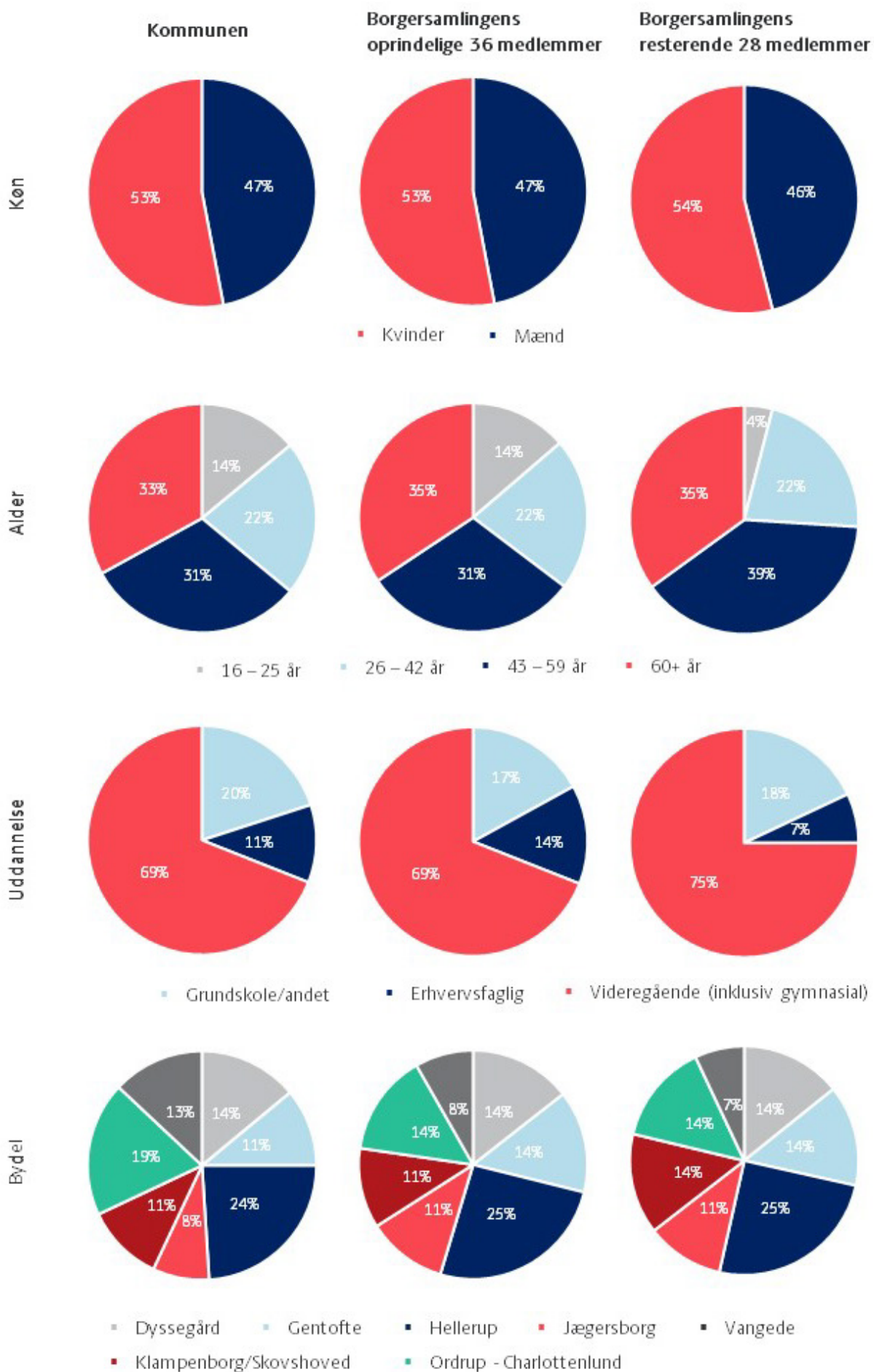
På næste side kan de tilbageværende 28 medlemmers profiler ses sammenholdt med de oprindelige 36 medlemmer, samt borgersammensætningen i Gentofte.

Som det fremgår, er der i løbet af borgersamlingen sket en forskydning i på tværs af de fire forskellige karakteristika – køn, alder, uddannelse og geografi. Her ses en forskydning særligt på aldersfordelingen, hvor aldersgruppen +60 år udgør en større andel af borgersamlingens sammensætning end udgangspunktet og kommunens demografi.

333

borgere tilmeldte sig lodtrækningen til borgersamlingens 36 pladser

Anbefalinger

I dag er Gentofte en ressourcestærk kommune med god økonomi og et højt serviceniveau - det skal kommunen fortsætte med at være. Til gengæld er mange af kommunens borgere også blandt de mest CO₂-udledende i verden – qua deres boligsituation, bil, rejsemønstre og forbrug. Sådan skal det ikke fortsætte med at være, hvis vi skal give vores lokale bidrag til at mindske global opvarmning.

Vi skal derfor gøre det lettere og mere attraktivt for Gentoftes borgere, virksomheder og institutioner at træffe grønne valg.

Gentofte er en lille kommune i areal med en veludbygget infrastruktur i forhold til vejnet, fjernvarme, skoler med videre. Alene i perioden 2019-2022 er sket en stigning i bilparken i Gentofte Kommune på 4 procent. Hvis CO₂-udledningen skal ned, skal vækst i antallet af biler stoppes. Det kalder på forbedringer; blandt andet i forhold til den offentlige transport på tværs (herunder øst-vest) af kommunen og i forhold til muligheden for at bevæge sig på cykel.

Kommunen er i dag fuldt udbygget og har intet landbrug eller store produktionsvirksomheder. Til gengæld findes der mange grønne områder og nærhed til kysten, som skal fastholdes og styrkes med for eksempel flere træer, fælleshaver og generelt flere små grønne pletter i bybilledet.

Borgerne i kommunen er hovedsageligt ressourcestærke, når det kommer til uddannelse, økonomi og sundhed, og dette skal fastholdes og styrkes med for eksempel grønne og bæredygtige valg i kommunens kantiner, skoler og institutioner.

Vores drøm og vision for kommunen

Klimaborgersamlingens drøm for livet i et CO₂-neutralt Gentofte er:

- at der er skabt et værdiskabende og tillidsfuldt samarbejde mellem Gentofte-borgere og -politikere, hvor der er opnået en lokal forankring af de nødvendige klimatiltag til opnåelse af CO₂-neutralitet i 2030.
- at kommunen går forrest med ambitiøse mål og sikrer rammer og infrastruktur, som på den ene side gør det meget let og attraktivt for den enkelte borger, institution og virksomhed at agere minimalt klimabelastende - og på den anden side år for år gør kommunen grønnere, mere klimavenlig og biodivers og endnu mere attraktivt at være borger, virksomhed og institution i.

Klimaborgersamlingens ambition

Vi medlemmer af klimaborgersamlingen giver bred opbakning til Gentofte Kommunes ambition om at leve op til Paris-aftalen om, at den globale opvarmning skal holdes under 2 grader og helst 1,5 grader.

Borgersamlingens overordnede ambition er at reducere vores samlede forbrugsbaserede CO₂-udledning (det vil sige scope 1, 2 og 3) per indbygger fra omkring 13 tons ned mod cirka 3 tons 2030. Da det, som vi foreslår, ikke får os helt i mål, anbefaler vi, at der arbejdes videre med at udvikle initiativer.

Vi er bevidste om, at omstilling til en CO₂-neutral fremtid er en proces, der tager tid, men vi vil gerne i gang så hurtigt som muligt. Vi har forståelse for, at ikke alle initiativer kan starte på én gang, og at nogle initiativer må igangsættes senere, men ikke glemmes.

Omstillingen kræver en høj grad af adfærds- og tankeændring hos os alle, men med plads til et vist omfang af individuelle behov.

"Vi skal gøre det lettere og mere attraktivt for Gentoftes borgere, virksomheder og institutioner at træffe grønne valg".

"Vi vil gerne i gang så hurtigt som muligt".

Borgersamlingens værdigrundlag

Medindflydelse og deltagelse - Lokal forankring sikrer medindflydelse, fællesskab og et medejerskab af tiltag.

Omstilling - Gentofte Kommune skal sikre de rammer og strukturer, der gør, at borgere, virksomheder og institutioner let kan bidrage til den grønne omstilling.

Ansvarlighed - Kommunens medarbejdere og politikere tager ansvar for omstillingen, så man gør det let for borgere og virksomheder at nå kommunens klimamål.

Politisk mod - At politikere baserer deres arbejde på tværgående samarbejde og har modet til at skabe de rammer, som kan sikre den ønskede forandring.

Bekæmpelse af klimaforandringer - Sikres blandt andet ved at vise, at man som kommune og lokalt styre, på få år kan gøre en markant forskel i forhold til at reducere CO₂.

Kommunikation - Tydelig, professionel og dialogbaseret kommunikation fra Gentofte Kommune er vigtigt for at gennemføre de nødvendige ændringer og tiltag for at opnå målet om et CO₂-neutralt Gentofte i 2030. (se også punkt Omstilling).

Borgersamlingens anbefalinger

1. Bedre viden, bevidsthed og fællesskaber om klima
2. Bygning, Energi og Forsyning
3. Hvordan ændres folks forbrugsmønstre?
4. Handl lokalt og spis efter klimakostrådene
5. Mobilitet
6. Et Gentofte i fuldt flor

For at sikre repræsentation og demokratisk forankring i borgersamlingens anbefalinger, er alle anbefalinger i rapporten støttet op af minimum 70 procent af borgersamlingens medlemmer.

Det, der har gjort størst indtryk på mig, har været de meget engagerede medlemmer af borgersamlingen. Det har været et maraton, folk holder ud og holder af, og det har været fint.

I Gentofte i fremtiden drømmer jeg om, at vi ikke mere er borgere, men at vi er medborgere, og om at vi ser hinanden, snakker sammen, og tager hensyn til hinanden.

Karen, medlem af Gentoftes klimaborgersamling

1. Bedre viden, bevidsthed og fællesskaber om klima

Vores vision

Gentofte Kommunes borgere, arbejdspladser og foreninger får

- Konkret viden om, hvad man selv kan gøre på en række områder for at have en mere klimavenlig adfærd
- Mulighed for at registrere sin klimaadfærd (og hvordan den bliver lidt mere klimavenlig), så det kan formidles år for år som inspiration til andre
- Viden om, hvor man kan få råd, hjælp og vejledning, hvis man vil videre med et klimarelevant initiativ
- Information om, hvordan det går med Gentofte Kommunes klimaindsats
- Tilbud om at komme med til en årlig samling, hvor man diskuterer klimainitiativer og mødes på tværs (til et årligt Gentofte klimamøde)
- Tilbud om online læringsforløb

Vores omstilling

Gentofte Kommunes borgere, medarbejdere og besøgende skal år for år

- gives lidt mere viden om,
- gives lidt mere motivation til,
- have mulighed for at indgå i lidt flere fællesskaber,
- have gjort sig lidt flere erfaringer med

en mere klimavenlig adfærd. Det skal resultere i, at man flere steder oplever, hvad det helt aktuelle energiforbrug (CO₂-udslip) er, som er koblet på en situation: for eksempel hvor meget energi bruger den skole, man kommer på lige nu? Hvor meget energi bruger ens plejehjem lige nu? Hvor meget energi bruger vi på kørsel i denne bydel med mere.

Derudover skal man i situationen vide, hvad man kan gøre for at reducere CO₂-udledningen det sted, hvor CO₂-udslippet er; for eksempel skru ned for varmen, sluk lyset, tag cyklen osv. Så viden skal kobles på (for)brugssituationen. Og man skal få erfaringer med at reducere CO₂.

Konkrete initiativer

Initiativ 1: Skab 7777 klimavenner

Klimavennerne (cirka 10% af kommunens borgere) får en nøglerolle i omstillingen i Gentofte Kommune. Præcis hvilken rolle de får, kommer de selv til at meddefinere undervejs, men som udgangspunkt får de en grundviden om deres egne muligheder i forhold til at gøre en klimamæssig forskel. Klimavennerne får:

- Konkret viden om, hvad man selv kan gøre på en række områder for at have en mere klimavenlig adfærd
- Mulighed for at registrere sin klimaadfærd (og hvordan den bliver lidt mere klimavenlig), så det kan formidles år for år
- Tilbud om deltagelse i quizzer og spørgeskemaundersøgelser
- Viden om, hvor man kan få råd, hjælp og vejledning, hvis man vil videre med et klimarelevant initiativ
- Information om, hvordan det går med Gentofte Kommunes klimaindsats.
- Tilbud om at komme med til en årlig samling, hvor man diskuterer klimainitiativer og mødes på tværs
- Tilbud om online læringsforløb

Klimavennerne skal komme fra alle dele af kommunen; det vil sige både geografisk og fra private husstande, skoler, virksomheder, foreninger, klubber, vejforeninger, offentlige arbejdspladser, pendlerklubber, restauranter og så videre. Alle kan blive klimaven, og der skal være en lav barriere for at tilmelde sig ordningen. Man skal blot have lyst til at vide mere, og måske gøre lidt ekstra i dagligdagen.

Når initiativet er blevet en succes lokalt, kan det udbredes nationalt og globalt.

Modtagere:

Gentofte Kommune skal afsætte penge til at løbe initiativet i gang (og eventuelt i samarbejde med ekstern partner) arbejde for, at der fundraises og over de kommende år rekrutteres 7777 klimavenner, og at disse får god relevant information, klædes på med værktøjer, følge op på, hvordan deres indsatser virker og så videre.

Målepunkter:

- Initiativet designes nærmere, og der afsættes penge til at gennemføre det
- Ordningen skal køre i minimum tre år
- 7777 har registreret sig som klimavenner

Hvordan får vi Gentofte med:

Der laves en samlet indsats for at få folk forskellige steder fra til at tilmelde sig.

Skab 7777 klimavenner

Initiativ 2: Synliggør aktuelle klimabelastninger og -gevinster

Registrer og brug elektronisk visning på hjemmeside / skærme / standere forskellige steder i kommunen, som løbende orienterer om aktuel CO₂-besparelse/forbrug og også gerne sammenligner på tværs (for eksempel ranglister aktuelt energiforbrug per kvadratmeter per skole, per kvadratmeter per daginstitution, per kvadratmeter per bibliotek, per forening, per plejehjem, per klubhus og så videre), kørsel i bil i hver bydel.

Modtagere:

Gentofte kommune - den enhed, som tager sig af energiforbrug (elvarme)

Målepunkter:

- Igangsættes i 2024
- Fuldt implementeret i 2027

Synliggør aktuelle klimabelastninger og -gevinster

Initiativ 3: Årlige klimaideer og -tilbud

Alle kommunale institutioner, private og virksomheder i kommunen får hvert år nogle ideer til eller et tilbud om, hvordan de kan reducere deres CO₂-udledning. Ideer kan for eksempel være, hvor der kan søges tilskud til energirenoveringer eller tilbud om at installere en gratis kompostbeholder eller et tilbud om at fortælle om et godt klimainitiativ, man har foretaget i det forgangne år, planter man kan have i sin have, hvordan man kan køre fælles og så videre. På den måde bliver institutionerne, foreningerne, kirkerne, arbejdspladserne, borgerne og så videre ikke pålagt ekstra opgaver, men de får inspiration og værktøjer til, hvordan de kan bidrage klimamæssigt samtidig med, at de løser deres opgave.

Målepunkter:

- Tilbud om reduktionshandlinger
- Formidling af viden

Modtagere:

Kommunen faciliterer

Årlige klimaideer og -tilbud

Initiativ 4: Tydelig, professionel og let forståelig klimakommunikation

På Gentofte Kommunes hjemmeside og i bybilledet / offentlige steder / bydelsskure professionaliseres klimakommunikationen, så:

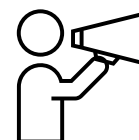
- man kan få info om kommunens tilbud / initiativer
- man kan se, hvordan det går helt aktuelt med de forskellige målepunkter.

Modtagere:

Kommunen formidler kommunikation til borgerne

Målepunkt:

Der laves en årlig temperaturmåling på kommunens klimakommunikation, hvor borgerne kan evaluere den.

Tydelig, professionel og let forståelig klimakommunikation

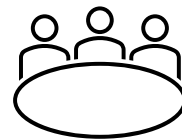
Initiativ 5: Gentofte klimatopmøde

Stort årligt samskabende klimatopmøde i Gentofte, hvor kommunalbestyrelsen mødes med klimavenner, andre borgere, virksomheder, klubber med videre (alle relevante aktører) og

- 1) redegør for årets klimaresultater
- 2) får inspiration og
- 3) indgår i en dialog om næste års handlinger, mål og så videre

Modtagere:

Kommunen skal igangsætte initiativet.

Gentofte klimatopmøde

Initiativ 6: Gentofte kommunikerer grønt

En model for kommunal dialog. Enkel, ubureaukratisk og billig. Baseret på de ideer, som blev fremsat på klimaborgersamlingens åbne møde på Gentofte Rådhus den 1. november 2023.

Kommunens Klimaenhed inviterer aktive unge (for eksempel fra den grønne klimabevægelse og gymnasierne i kommunen) til at stille nogle centrale adfærdsændrende spørgsmål (max fem) (for eksempel har du talt med dine venner og familie om, hvordan I kunne reducere CO₂).

Klimaenheden samler forslagene til spørgsmål, sammenfatter dem til max fem spørgsmål og sender dem til et bredt udsnit af foreninger, menighedsråd, medarbejderforeninger og virksomheder i kommunen.

Foreningerne får et par måneder til at drøfte spørgsmålene i deres medlemskreds.

Svarene sendes til Klimaenheden der samler svarene og videresender materialet til Gentoftes biblioteksvæsen. Gentoftes biblioteker oplyser om relevant litteratur og arrangerer et offentligt møde, hvor svarene fremlægges og diskuteres.

Modtagere:

Bibliotekerne og kommunens klimaenhed

Hvordan får vi Gentofte med:

Der skal ikke oprettes nye råd, udvalg eller forvaltningsorganer. Der skal ikke søges om økonomisk støtte. Spild ikke tid med at oprette nye organer.

Brug i stedet allerede eksisterende institutioner såsom skoler og foreninger.

Gentoftes unge bør stå i centrum. Det er dem der skal leve i fremtiden, og den frygter mange af dem. Mange af dem ønsker også at indgå i en dialog med andre borgere i Gentofte. Jo før jo bedre.

Tag udgangspunkt i allerede eksisterende undervisningsforløb og diskussionsgrupper i skoler og gymnasier. Ideen skal derefter brede sig på en organisk og selvsupplerende måde.

Gentofte kommunikerer grønt

Initiativ 7: Klimafølgegruppe

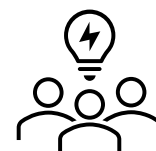
Klimaborgersamlingen inviteres til et årligt møde de næste to år for at høre, hvordan kommunen arbejder med anbefalingerne og hvor langt, man er med resultaterne.

Modtagere:

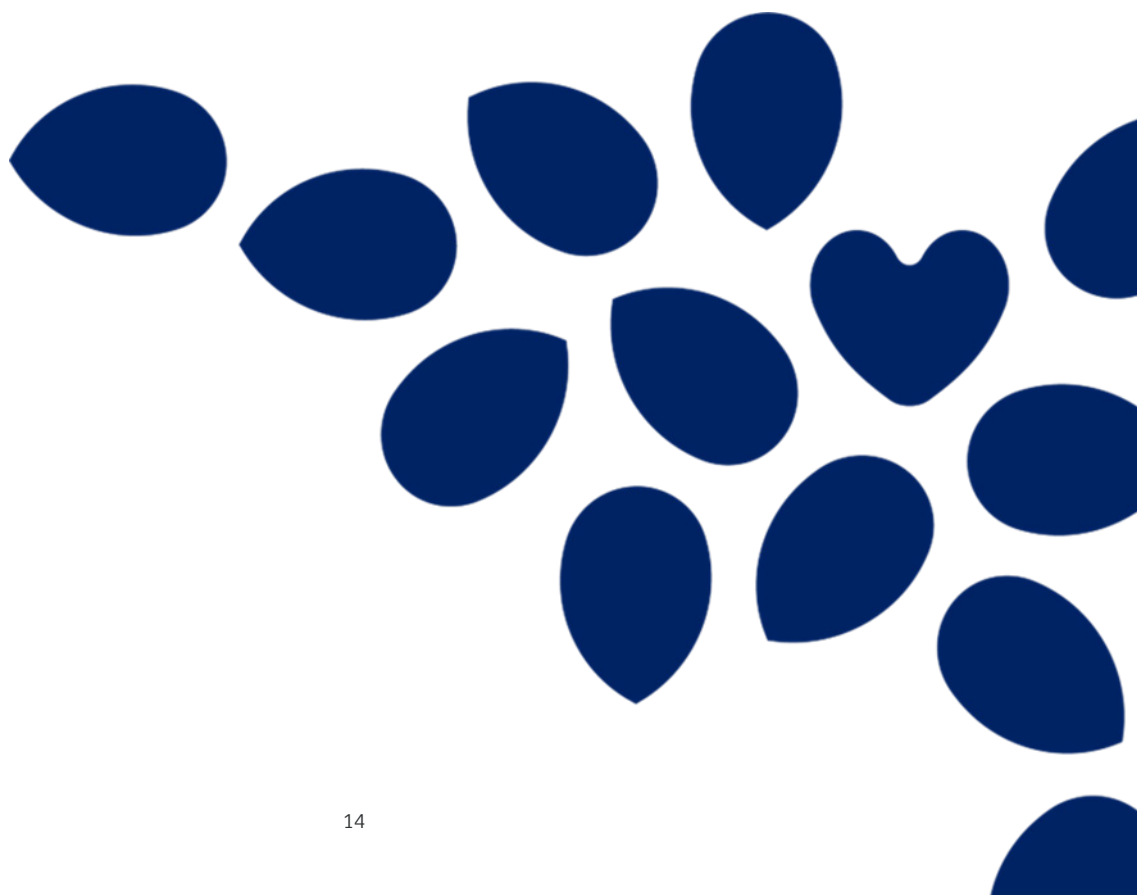
Kommunalbestyrelsen og medlemmerne af borgersamlingen.

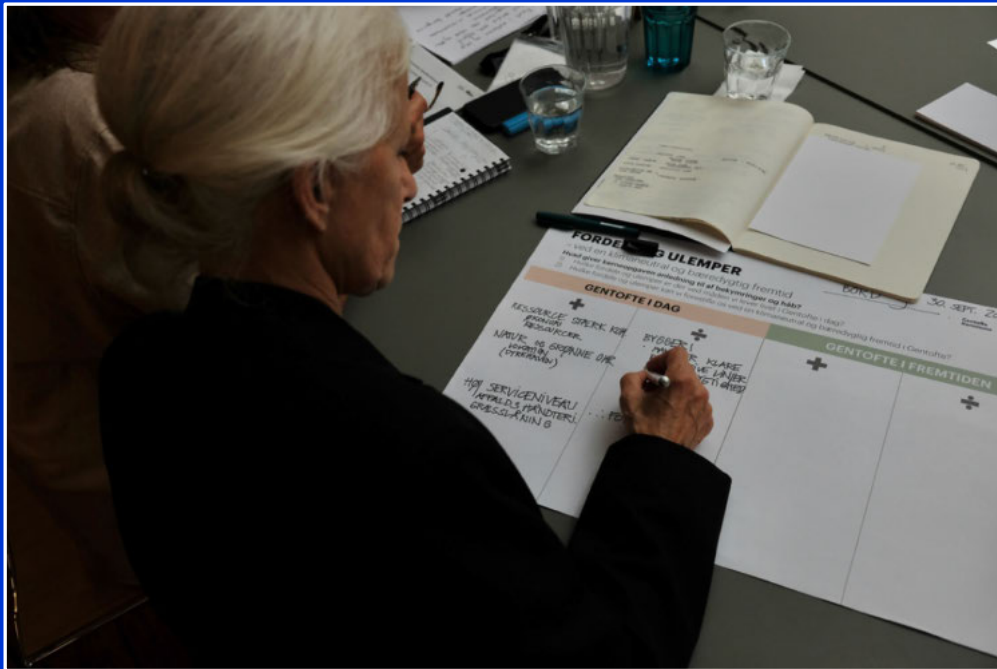
Hvordan får vi Gentofte med:

Vi kommunikerer arbejdet på gentofte.dk, i Villabyerne og TV2/Cosmopol (tidligere Lorry).

Klimafølgegruppe

2. Bygning, Energi og Forsyning

Vores vision

Vi ønsker en kommune, hvor der er adgang til fri og sikker energi, der ikke forurener. En kommune, hvor vi er bedre til at udnytte el, varme, regn- og drikkevand. En kommune, hvor der kun bygges nyt, når mulighederne for renovering samlet set er uhensigtsmæssige. En kommune, hvor der tænkes i genbrug af byggematerialer, hver gang det kan lade sig gøre, med respekt for de æstetiske og historiske værdier af arkitekturen i Gentofte.

Vores omstilling

Vi skal år for år bo på mere bæredygtige måder. I dag udleder især nybyg rigtig meget CO₂. Derfor skal vi i fremtiden i langt højere grad passe på vores bygninger og ikke bare rive ned for at bygge nyt.

Samtidig skal vi blive bedre til at spare på energien, der også kun skal være vedvarende. Det gælder for hele Gentofte, men også i ombygninger, hvor energiproduktion som for eksempel solceller kan opstilles.

Det er både Gentoftes borgere, virksomheder og kommunen, der skal være med i denne omstilling.

Konkrete initiativer

Initiativ 1: Renovering, ombygning og bevaring i videst muligt omfang

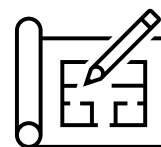
Nybyggeri bør kun ske, når renovering ud fra en samlet betragtning ikke er mere hensigtsmæssig. Renovering og eventuel udbygning bør ske så klimavenligt som muligt (både i forhold til byggeproces og i forhold til det varige forbrug). Alternative energikilder bør anvendes, hvor det giver mening, og hvor det ikke påvirker æstetikken negativt. Genbrugsbygge-materialer og mindre klimabelastende materialer bør benyttes, hvor det er hensigtsmæssigt og brug af beton bør minimeres.

Modtagere:

Virksomheder, Gentofte Kommune og borgere.

Målepunkt:

Dette er en kontinuerlig proces.

Renovering, ombygning og bevaring i videst muligt omfang

Initiativ 2: Byg klimavenligt

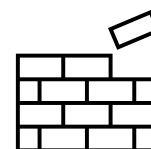
Når det ud fra en samlet betragtning ikke kan svare sig at renovere, så bør kommunen altid sikre, at der i byggeprocessen tænkes i at reducere klimabelastningen (både i forhold til byggeprocessen og i forhold til det permanente energiforbrug).

Modtagere:

Virksomheder, Gentofte Kommune og borgere.

Målepunkt:

Dette er en kontinuerlig proces.

Byg klimavenligt

Initiativ 3: Optimering af energiforbrug

Det bør gøres lettere og mere attraktivt for både private boliger, offentlige institutioner og virksomheder at gøre deres bygninger mere klimavenlige for eksempel ved fjernvarme eller bedre isolering. Derudover bør der ske en yderligere markedsføring af alternative muligheder for at minimere CO₂ og energiomkostninger i bygninger i kommunen ved for eksempel at bruge jord-, vand- eller solvarme.

Gentofte Kommune skal fastholde arbejdet mod en 90% reduktion i CO₂-udledningen herunder, at CO₂ capture på Vestforbrændingen gennemføres som planlagt.

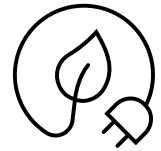
Gentofte Kommune bør komme med anbefalinger til, hvordan både institutioner, virksomheder og private hjem kan reducere deres varmeforbrug. Gentofte kommune bør promovere de ordninger og apps, der måler ens forbrug af vand, varme og el og søge, at det bliver muligt at sammenligne med de bedste sammenlignelige husstande.

Modtagere:

Kommunalbestyrelsen, virksomheder og individer.

Målepunkt:

- Kommunen har promoveret de relevante apps
- Det overordnede el-, varme- og vandforbrug i kommunen i skal falde. Dette skal gerne formidles til hele kommunen. På den måde er det tydeligt, om kommunen bliver bedre til at spare på energien.

Optimering af energiforbrug

Initiativ 4: Modvirk lysforurening

Under overskriften "Skal vi have Karlsvognen tilbage?" bør effekterne af lysforurening i Gentofte Kommune undersøges; herunder hvad der vil kunne spares i CO₂ og penge, og hvordan det ville påvirke dyr og mennesker, hvis man på udvalgte steder og tidspunkter skruede ned for belysningen for eksempel ved gader, veje, boldbaner og andre offentlige områder.

Modtagere:

Kommunalbestyrelsen i samarbejde med relevante fagfolk.

Målepunkter:

- Tidshorisont på 0-3 år. Dette er afhængigt af en række faktorer, herunder blandt andet strømomkostninger
- En undersøgelse af effekterne af lysforurening i Gentofte Kommune er færdiggjort. I denne undersøgelse skal trafiksikkerhed og tryghed for borgerne inkluderes
- Gadebelysningen er slukket på udvalgte områder

Hvordan får vi Gentofte med:

Indfør eventuelt i pilotområder og brug erfaringerne herfra.

Modvirk lysforurening

Initiativ 5: Regnvandsopsamling

Udvidelse af kommunens opsamling af regnvand, for eksempel til brug af vanding af private haver og kommunens grønne områder i tørketider og så det kan bidrage positivt til biodiversiteten.

Modtagere:
Kommunalbestyrelsen.

Målepunkter:

- Start op i 2024
- Lav mål for hvor meget det skal udvides hvert år
- Mål årligt på vandbesparelse

Hvordan får vi Gentofte med:

- Giv viden om, hvad man gør herunder, hvordan man selv kan opsamle og bruge regnvand
- Gør det let at koble sig på

Regnvandsopsamling

Initiativ 6: Fjern kalk fra vandet

Fra Gentoftes vandforsyning bør der hurtigst muligt blive fjernet kalk fra brugs- og drikkevandet i Gentofte Kommune, så borgere, virksomheder og institutioner sparer penge og CO₂ på tre måder:

- 1) Ved at reducere produktion, distribution og arbejdet med kalkfjerningsmidler.
- 2) Ved at reducere det daglige elforbrug (fordi ikke-tilkalkede husholdningsapparater bruger mindre el på at opvarme vand).
- 3) Ved at forlænge holdbarheden på armaturer og husholdningsapparater, der bruger vand (opvaskemaskiner, vaskemaskiner, kaffemaskiner, strygejern mm.) fordi de ikke ødelægges af kalk, og derigennem reducerer CO₂-forbruget, der sker, når man udskifter husholdningsapparater.

Modtagere:
Kommunalbestyrelsen og vandværket, der leverer til Gentofte.

Målepunkter:

Der bør hurtigst muligt blive regnet på, hvad et centralt blødgøringsanlæg (eller flere) vil koste OG samtidig bør der regnes på, hvor meget CO₂ Gentofte herigennem vil spare; herunder også, hvor meget hver husstand, virksomhed og institution vil spare over tid på mindsket rengøring (fjernelse af kalk), mindsket dagligt forbrug (ved mindre tilkalkede maskiner) og længere holdbarhed (og dermed mindre udskiftning af armaturer og husholdningsapparater. Herudover bør der også regnes på, hvor meget økonomi og CO₂ der spares ved, at x antal husstande ikke hver for sig i de kommende år skal investere i decentrale blødgøringsanlæg.

Hvordan får vi Gentofte med:

Kræver ikke noget fra borgerne, men de vil formentlig alle spare penge (og CO₂).

Fjern kalk fra vandet

Det der har gjort mest indtryk på mig, er det store engagement, der har været i klimaborgersamlingen. Alle de mange aldersgrupper, uddannelser, geografi, som alle har arbejdet sammen om det her fælles mål.

Det har ændret mit syn på bæredygtig omstilling i kommunen at være med i borgersamlingen. Jeg tror mere på, at kommunen nok skal nå det, end da jeg kom.

Anesten, medlem af Gentoftes klimaborgersamling

3. Hvordan ændres folks forbrugsmønstre?

Vores vision

Vi drømmer om et væsentligt mindre forbrug (af for eksempel møbler, tøj, mad, elektronik) og dermed reducere mængden af affald.

- At det bliver lige så let at købe/have adgang til brugt, som at købe nyt
- At de ting, vi ikke bruger ofte, gøres tilgængelige for flere
- At man bruger ting så lang tid som muligt
- At man kan bruge eksisterende eller skabe nye foreninger til at etablere fælles deleordninger
- At affalds- og genbrugsordningen i kommunen styrkes
- At der åbner flere repair shops som den i Byens Hus, og at kommunikation om disse bliver styrket

Vores omstilling

Der er brug for, at kommunen og borgerne skal reducere køb af nyt: for eksempel tøj, møbler og elektronik samt at kommunikere, at genbrug og reparation er økonomisk fordelagtigt og godt for klimaet.

Vi ønsker et større fokus på bedre holdbarhed, kvalitet og levetid.

Vi ønsker, at der kommer fokus på reparation af produkter i stedet for at smide ud.

Konkrete initiativer

Initiativ 1: Byttebørser

Der bør oprettes attraktive lokale steder fordelt i kommunen, hvor borgere kan bringe deres ting/sager, som de vil forære til andre. Det skal være faciliteret af kommunen.

I byttebørsen findes møbler og andre gode, brugbare ting, som ellers ville være sat ud til storskrald. Der kunne evt. bruges den kommunale afhentningsfunktion, så det der var for godt til genbrugspladsen, kunne blive kørt til byttebørsen.

Modtagere:

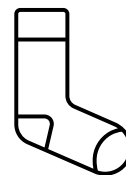
Kommunen faciliterer, og borgerne bruger det.

Målepunkt:

Der oprettes mindst 1 lokal fysisk byttebørs. Herefter evalueres forsøget, og hvis det er en succes, udvides det til de andre bydele.

Hvordan får vi Gentoftede med:

Fokus på en ændret forbrugerkultur. Det fordelagtige ved genbrug (CO₂, penge).

Byttebørser

Initiativ 2: Flere repair shops

Der skal oprettes flere repair-shops i Gentoft Kommune. Der eksisterer allerede en i Byens Hus, men de skal gerne udbredes til andre bydele.

Modtagere:

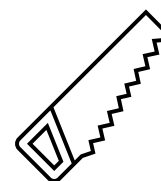
Gentoft Kommune og foreninger.

Målepunkt:

Der skal være mindst en repair shop oprettet i 2024. Herefter evalueres og udvides ordningen i 2025 på baggrund af de første erfaringer.

Hvordan får vi Gentoftede med:

- Gratis gode ting
- Reparationsmuligheder
- Pæne mødesteder
- Mulighed for at møde andre i kommunen omkring positive ting

Flere repair shops

Initiativ 3: Reducer plastik og affald

Gentofte Kommune skal bruge sin indflydelse på at reducere plast og affald. Selvom Gentofte ikke kan lovgive om alt dette selv, skal den presse på i de relevante fora for, at der kommer et øget fokus på reduktion af plastik og affald.

Gentofte Kommune skal gå foran og nedbringe sin egen produktion af restaffald.

Modtagere:

Gentofte Kommune, derudover borgere, supermarkeder, leverandører og virksomheder.

Målepunkt:

Det skal være tydeligt, hvor meget affald, der produceres i Gentofte Kommune samt, hvorvidt det lykkes at nedbringe mængden af restaffald og øge mængden af genbrug. Denne data skal være tilgængelig for borgerne i kommunen.

Hvordan får vi Gentofte med:

Det bør undersøges, om der kan iværksættes en ordning, der kan give incitamenter til, at affald reduceres.

Reducer plastik og affald

Initiativ 4: Brug det hele

Madspild skal reduceres ved at bruge de ukurante fødevarer i egne kantiner og institutioner. Brugere kunne eventuelt købe overskudsmad med hjem.

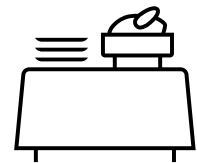
Derudover skal kommunen opfordre til, at borgere, virksomheder og supermarkeder også arbejder på at reducere madspild.

Modtagere:

Kommune, virksomheder, borger.

Målepunkt:

Nul madspild.

Brug det hele

Initiativ 5: Indførelse af Central Affaldssortering og optimering af egensortering

Affaldssortering er et ansvar for både kommunen og den individuelle borger, institution og virksomhed. Centralsortering er næste trin, der bør lægges ovenpå det individuelle ansvar. En cost/benefit analyse om, hvordan dette bedst implementeres, må foreligge.

Indtil dette kan iværksættes bør der ske en markedsføring af ordningen om, at alle husstande og ejendomme gratis kan anmode om ekstra/større opbevaring/spande til for eksempel plastikaffald, da dette formentlig med det samme vil resultere i at mere plastik med mere sorteres korrekt. Mange husstande har nemlig ikke plads nok til at sortere alt plastikaffald. Promoveringen af denne ordning kunne for eksempel ske på to måder:

- 1) Alle husstande får brev om det i e-Boks (herunder også hvor meget plastgenanvendelsen betyder i forhold til CO₂-udledningen).
- 2) Skraldemændene kan sætte en meddelelsesseddel på alle overfyldte plastikskraldespande med en QR-kode til, hvor man bestiller en større spand.

Modtagere:

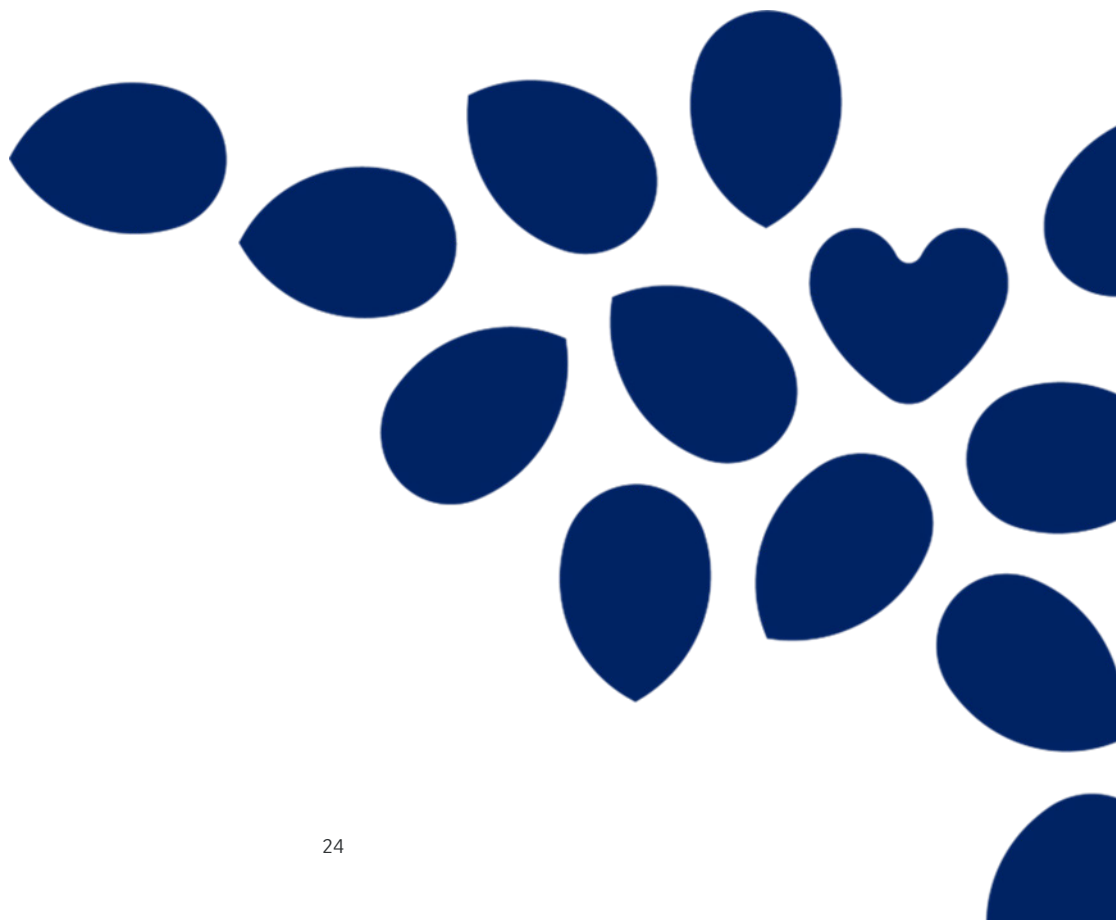
Kommunalbestyrelsen/renovationselskabet og individer.

Målepunkt:

3-5 år. Målet vurderes ved en kontinuerlig dialog mellem Kommune og borgere.

Indførelse af Central Affaldssortering og optimering af egensortering

4. Handl lokalt og spis efter klimakostrådene

Vores vision

Madens klimaaftryk skal reduceres. Normen for kost skal være plantebaseret og reduktion af belastningen fra animalske fødevarer med klimakostrådene som baseline.

Vores omstilling

Gentoftes klimahandlingsplan skal sætte det rigtige fokus og prioriteter for alle aktører (inklusive økologi, kød og helbred), og viden om det skal udbredes. For at nå det overordnede mål om klimaneutralitet i 2030 kræver det at:

- Gentofte måler, hvor langt kommunale aktører når, mindst hver år for hvert mål med hensyn til fødevarer og mad i Klimahandleplanen og klimakostrådene
- Borgerne, særligt børn og unge, skal undervises i klimavenlig madlavning
- Gentoftes indkøbspolitik skal kunne prioritere klimavenlige madindkøb samt producenter, som beskriver klimaftryksinformation på deres produkter og dermed giver mulighed for at foretrække at handle lokalt og reducere klimaaftryk
- Gentofte bør støtte op om det nationale initiativ til opgørelse af fødevarers klimaaftryk, dog uden at vente med deres egne handlinger
- Alle samfundsaktører, især Gentofte Kommune skal opmuntre befolkningen til at spise klimavenligt og handle bevidst med det mål at:
 - øge årstidsbaserede indkøb
 - øge lokal handel
 - reducere madspild
 - reducere fødevarer med langdistancetransport
 - reducere klimaaftryk fra emballage
 - øge oplysning om klimaaftryk og madforurening fra emballage
 - øge info om tilberedning af spændende mad uden klimabelastning
 - øge produktion i by-, nytte-, /hav- og taghaver
 - begræns animalske fødevarer (især rødt kød - okse og lam)
 - øge tilknytning mellem skolerne, 'Haver til maver' lignende projekter for voksne borgere
 - engagement af supermarkederne og dansk landbrug for at opfordre til mere klimainformation om fordele ved at købe lokalt i forhold til klimabelastning

Konkrete initiativer

Initiativ 1: Madklubber og madskoler til familier og individer

Der bør gives mulighed for, at kommunen støtter og stiller plads til rådighed for eksempel skolekøkkener og tilbyder undervisning for hele familien, så man lærer om klimavenlig madtilberedning. Igennem forskellige initiativer skal der lægges fokus på at nå forskellige målgrupper inklusive børn, unge og voksne, så madtilberedningsnormerne bliver ændret.

Modtagere:

Familier, kokke, lærere, foreninger, skoler, SFOer, Gentofte Kommune skal sikre rammerne.

Madklubber og madskoler til familier og individer

Initiativ 2: Etablering af små nytte/byhaver på frivillig basis og præsentationsgård til inspiration

Små køkkenhaver til dyrkning af almindelige danske årstidsbaserede grønne fødevarer (frugt, grønt og krydderurter) i samarbejde med kommunens skoler, samt udbredning af læring om fra 'Have til mave'.

Modtagere:

Frivillige borgere i samarbejde med Park og Vej/Natur- og Miljøafdelingerne i Gentofte Kommune.

Målepunkt:

De første 3-5 haver skal gerne være klar i sommeren 2024.

Hvordan får vi Gentofte med:

Glade medborgere som gennem oplysning kan delagtiggøres i pasning og produktion samt nyde godt af de lokalt producerede fødevarer.

Etablering af små nytte/byhaver på frivillig basis og præsentationsgård til inspiration

Initiativ 3: Intern afgift på fødevarer

Vi foreslår en intern afgift til Gentoftes kommunale indkøb af råvarer, der skal promovere klimavenlige madindkøb.

Modtagere:

Gentofte Kommune.

Målepunkt:

Andelen af klimavenlige madprodukter øges, klimaaftryk minimeres. Årlig afrapportering. Løbende prissætning af klimabelastende fødevarer.

Hvordan får vi Gentofte med:

Vi indfører "Aarhus-Modellen" som redskab til reduktion fra kantinerne, der pålægges en intern afgift på klimabelastende fødevarer. De penge, der kommer ind gennem afgifterne, bliver brugt til at nedbringe priserne på mere klimavenlig mad. I Aarhus har det haft en enorm effekt.

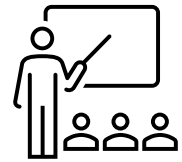

Intern afgift på fødevarer

Initiativ 4: Klimavenlig mad i skolernes madkundskab

Børnene laver udelukkende mad, der er klimavenlig i forhold til klimakostrådene. På den måde lærer børnene om nye retter og kan inspirere deres forældre og omgangskreds til at prøve nyt.

Modtagere:
Kommunen og institutioner/skoler.

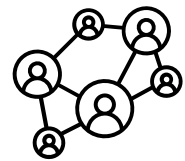
Klimavenlig mad i skolernes madkundskab

Initiativ 5: Klimanetværk blandt Gentoftes supermarkedschefer og lignende virksomheder

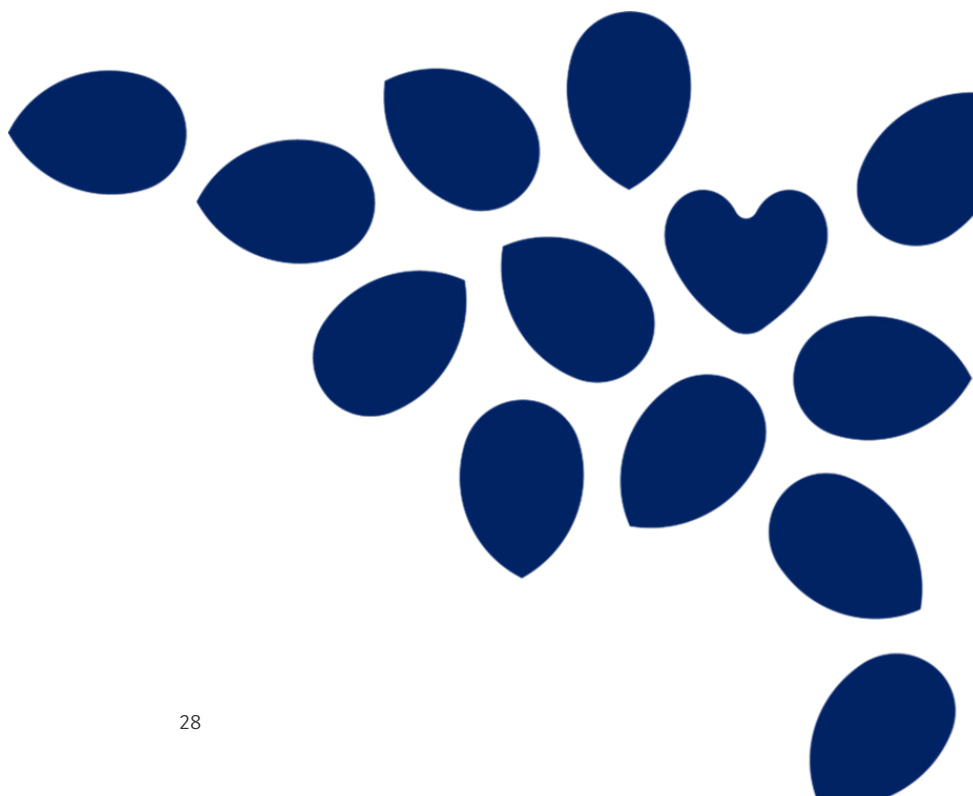
Netværket har mødecenter på Rådhuset, hvor de klædes på med viden og sparrer om, hvordan de i fællesskab og hver især kan bidrage til, at deres supermarkeder fremmer klimavenlige indkøb.

Modtagere:
Kommunen og supermarkeder.

Målepunkt:
Et målepunkt kunne være nedbringelse af salget af oksekød; nedbringelse af salget af særlig klimabelastende varer; forøgelse af information om klimaaftryk på produkter.

Klimanetværk blandt Gentoftes supermarkedschefer og lignende virksomheder

Jeg håber, at Gentofte Kommune vil indføre madskoler, som gør, at vi underviser børn i, hvordan vi omlægger til den kost, vi skal til at spise, der er meget mere plantebaseret. Vi kan ikke forvente at folk skal vide, hvordan man gør selv. Hvis vi starter ved børnene, er der håb forude, og det er jo fremtiden vi skal tænke på.

Cathrine, medlem af Gentoftes klimaborgersamling

5. Mobilitet

Vores vision

Gør det mere attraktivt at transportere sig klimaneutralt og bæredygtigt rundt i Gentofte.

Vores omstilling

Gentofte Kommune skal i de forskellige områder og bydele kontinuerligt måle på og overfor kommunens borgere (for eksempel på en app) synliggøre, at en stigende andel af transporten foregår klimavenligt og bæredygtigt. Det gør bæredygtig transport mere attraktivt. Konkret skal privatbilismen reduceres til fordel for andre transportformer. Det betyder, at der for hvert år skal måles på, og være en forbedring i alle Gentoftes områder/bydele således:

- at både beboere og transportbrugere oplever deres område grønnere, tryggere og rarere at færdes i - uden brug af egen bil
- at der kommer flere cyklister
- at kollektiv transport på tværs af kommunen forbedres
- at trafikstøjen reduceres
- at luften bliver renere
- at biodiversiteten stiger, og at der plantes flere træer
- at der køres færre kilometer i bil i kommunen
- at antallet af biler indregistreret i Gentofte reduceres
- at bilhastighederne nedsættes
- at færre biler parkeres ulovligt og trafikfarligt (således, at det bliver mere attraktivt at vælge cyklen)
- at kommunens transport-CO₂-udslip reduceres kontinuerligt, fx. arbejdsrelateret transport
- at miljøzonen i København udvides til også at omfatte Gentofte
- at indrette / planlægge kommunen som "15-minutters By"
- at vejene, når de renoveres, forberedes på en fremtid:
 - hvor der klargøres til selvkørende biler
 - hvor der bliver flere ladestander til biler /cykler
 - hvor det er grønnere
 - hvor det er mere fordelagtigt at være blød trafikant

Konkrete initiativer

Initiativ 1: 15-minutters by - mere kollektiv transport

Det skal være muligt at transportere sig med mere kollektiv transport rundt i kommunen inden for 15 minutters by-princippet.

Modtagere:
Gentofte Kommune.

Målepunkt:

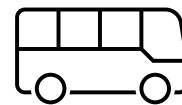
Det skal være helt implementeret om 5 år, det vil sige år 2029. Det må gerne foregå ved at blive udbygget i etaper i kommunen. Vi ser en klar fordel i at lave det som offentlige shuttlebusser - både i forhold til økonomi og udbredelse. Vi foreslår, at der indledes med at lave et pilotprojekt på den strækning i kommunen, hvor det vil gøre størst forskel og samtidig være lettest at implementere shuttlebusser, som kunne køre i pendulfart og forbinde S-tog-, tog- og busstationer.

Hvordan får vi Gentofte med:

Vi anbefaler, at det er et højt prioriteret emne, for at reducere privatbilisme og øge den kollektive trafik, som skal være CO₂-neutralt i kommunen. For eksempel ved implementering af shuttle-busser.

Det er vores overbevisning, at øget kollektiv trafik vil reducere (ikke styrke) den private bilisme og bil-parkeringsarealer, som skal give plads til mere biodiversitet.

Som led i dette, foreslår vi kampagner, der udbredes i kommunen for eksempel "Vi cykler eller går i skole"-kampagne eller "Vi cykler eller går på arbejde"-kampagne.

15-minutters by –
mere kollektiv transport

Initiativ 2: Frem bløde trafikanters sikkerhed og oplevelse

Vi vil fremme børnenes og de bløde trafikanters cykelsikkerhed.

Det vil vi gøre ved at undgå uhensigtsmæssig parkering, så flere børn, unge og voksne går og cykler i kommunen.

Modtagere:
Gentofte Kommune.

Målepunkt:

Det bør være muligt at etablere inden for 2 år - år 2026. Med hurtig etablering på prøveområder.

Hvordan får vi Gentofte med:

Det gør vi ved hurtigst muligt at etablere prøveområder, som indikerer retning og får hurtig feedback fra borgere for at måle succesraten.

Frem bløde trafikanters sikker-
hed og oplevelse

Initiativ 3: Et strategisk opstillede antal ladestandere for elbiler og elcykler

Gør det lettere for borgere at benytte el-cykler og el-biler (fremfor benzinbiler) til transport rundt i kommunen. Særligt ved etageejendomme er der i dag få ladestationer. Det bør laves om.

Modtagere:

Private udbydere til opsætning. Kommunen faciliterer.

Målepunkt:

Løbende fra januar 2024.

Hvordan får vi Gentofte med:

Jo flere ladestandere der bliver sat op, jo mere vil de blive benyttet.

Et strategisk opstillede antal ladestandere for elbiler og elcykler

Initiativ 4: Flere 'grønne' veje

For at understøtte lavere hastigheder, mindre støj og bidrage til mere biodiversitet og bedre oplevelse for gående og cyklister, kunne det være godt med flere alléer og grønne 'chikane'-områder på vejene. I stil med den bevilling, kommunalbestyrelsen er kommet med i forhold til at udvikle tre projektforslag for Bernstorffsvej, kunne det være godt at projektere tilsvarende på andre hovedfærdselsårer; for eksempel Vangedevej, hvor der ligger tre skoler, station, daginstitutioner med videre, hvorfor der færdes rigtigt mange børn i trafikken.

Modtagere:

Gentofte Kommune.

Målepunkt:

Påbegyndelse i 2024 og etaper hvert år hen over de næste 10 år.

Hvordan får vi Gentofte med:

Via oplysning på kommunens hjemmeside og med skiltning for hver etape. På samme måde som der blev med Gentofterenden.

Flere grønne veje

Initiativ 5: Flere cykler, hvis bilhastighed nedsættes på kommunale veje

Nedsat hastighed på udvalgte veje vil gøre det mere attraktivt at vælge cyklen. Samtidig behøver vejbanerne ikke være helt så brede, hvis hastigheden er lavere. Det giver bedre plads til cykelstier.

Modtagere:
Kommunen.

Målepunkt:

I 2024 laves eksperimenter udvalgte steder med nedsat vejhastighed. Det kunne for eksempel være at:

- hastigheden på Lyngbymotorvejen nedsættes fra de nuværende 90 km/t til 80 eller 70 km/t (efter beregnet effekt)
- hastigheden på Bernstorffsvej nedsættes fra de nuværende 60 km/t til 50 km/t (hvis det vil have en positiv CO₂-effekt)
- hastigheden på Vangedevej nedsættes fra de nuværende 50 km/t til 40 km/t
- hastigheden på udvalgte villaveje, hvor der ikke kører busser som nedsættes fra de nuværende 50 km/t til 40 km/t
- hastigheden på butiksgaderne og foran skoler/daginstitutioner nedsættes til 30 km/t
- der laves intelligent og CO₂-besparende trafikregulering i det omfang, det teknisk kan lade sig gøre, så man kun skal stoppe ved tværgående trafik.

Målepunkter:

- Hvor meget vil CO₂-, partikel- og støjforureningen samt dæk og vejslitage og ulykker blive reduceret?
- Hvor mange, der vælger at konvertere bil til cykel, de steder?
- Hvor meget vil rejsetiden på hver af vejene blive forøget / forkortet?

På baggrund af resultaterne (herunder CO₂-besparelsen), kan projektet efterfølgende udvides eller nedskaleres.

Hvordan får vi Gentofte med:

Effekten af tiltaget skal formidles. Stederne, der vælges til pilotprojekter kan eventuelt stemmes igennem efter bruttoliste fra Park og Vej.

Flere cykler, hvis bilhastighed nedsættes på kommunale veje

Initiativ 6: Reduktion af kommunale flyrejser

Tjenesterejser for ansatte og skolerejser for elever i Gentofte Kommune må kun ske med fly, hvis ikke andet er muligt.

Modtagere:
Gentofte Kommune.

Målepunkt:

Antal flyrejser i kommunen (ikke privatrejser) per år (skal reduceres år for år).

Hvordan får vi Gentofte med:

Mere gennemsigtighed og oplysning om kommunen som forbillede vil være til inspiration til kommunens borgere.

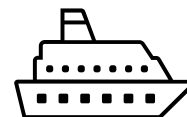
Reduktion af kommunale flyrejser

Initiativ 7: Reduktion og fartbegrænsning af speedbåde

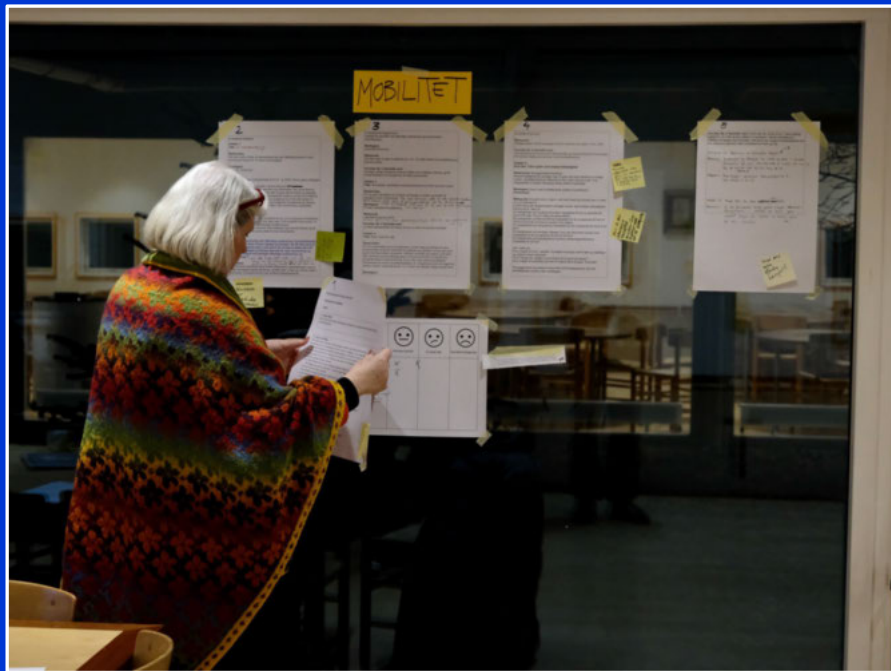
Ud fra klimaperspektiv: Har kommunen mulighed for at påvirke hastighederne hos de speedbåde, der sejler ud for kommunens kystområder? Hvis muligt er en reduktion og fartbegrænsning af speedbåde på vandet langs med /udenfor kommunens kystområder et ønskværdigt tiltag.

Hvis muligt, skal kommunen også sikre, at speed- og motorbåde har partikelfiltre på deres motorer.

Modtagere:
Gentofte Kommune.

Reduktion og fartbegrænsning
af speedbåde

6. Et Gentofte i fuldt flor

Vores vision

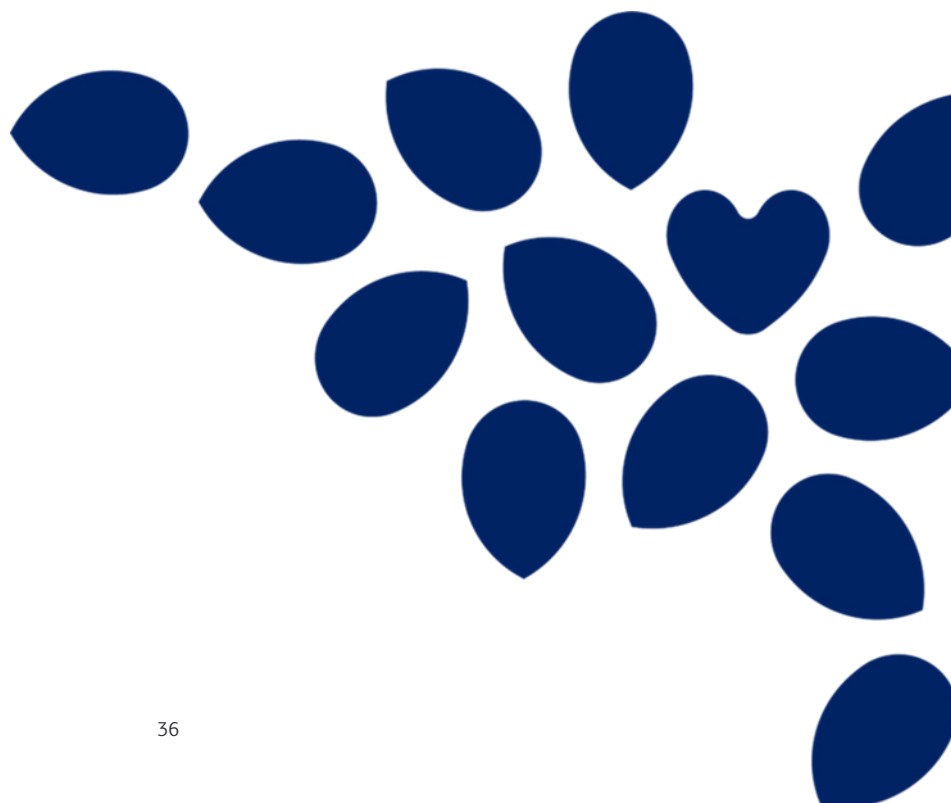
Vi drømmer om et Gentofte, hvor kommunen i eget regi går forrest på flere områder inden for biodiversitet og mulighed for flere udendørs opholdssteder.

Kommunen skal spille en aktiv rolle i vejledning/opførelsen af adgang til og etablering af lomme-, nytte- og vilde haver på land og til vands.

Vores omstilling

Vi drømmer om, at

- Kommunen skal gå forrest i bedre udnyttelse til beplantning af arealer i offentlig og privat regi
- Større synlighed af kommunens initiativer og vejledninger
- Mere biodiversitet og mindre asfalt / fliser hvor muligt

Konkrete initiativer

Initiativ 1: MERE VILD NATUR!

Mere vild natur! Frivillig udlægning til vild natur i haverne. Gerne i nærheden af hinanden (så vi skaber såkaldte biodiversitetskorrider). Eventuelt kan opfordringer gå på at lade områder af haven stå uberørt, eller søge hjælp hos kommunen til at skabe mere biodiversitet i sin have, samt lade visne blade ligge, da de binder CO₂.

Modtagere:

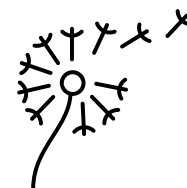
Kommunen skal anbefale det, og hjælpe de enkelte borgere eller vejfællesskaber. Der kunne desuden være en konkurrence om største/længste/vildeste biodiversitetskorrider.

Målepunkt:

Det endelige mål (fra EU) er 30% vild natur i 2050. Kommunen skal fastsætte mål for andel af vild natur i eget regi frem mod år 2030 med udgangspunkt i EU's målsætning.

Hvordan får vi Gentofte med:

Kampagner og konkurrencer arrangeres af kommunen. Derudover viden om samarbejde med naturvejledere, og viden om spiselige vilde planter.

Mere vild natur

Initiativ 2: Informationskampagner

Udbredelse af natur skal fremmes gennem målrettede kommunale informationskampagner, fortællinger om initiativer, aktiviteter og konkurrencer. Også gerne mere information om allerede eksisterende initiativer og aktiviteter.

Modtagere:

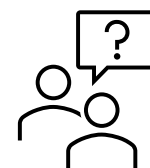
Borgere og virksomheder.

Målepunkt:

Udgivelse af nyhedsbrev og måske i samarbejde med Villabyerne eller sociale medier. Med information om konkrete tiltag, initiativer og gode nyheder inden for det grønne område.

Hvordan får vi Gentofte med:

Gennem informations- og oplysningskampagner fremmes interesse og forståelse af vigtigheden hos kommunens borgere. Det vil på længere sigt føre til en større udbredelse af biodiversitet.

Informationskampagner

Initiativ 3: Tæt på naturen

Mere natur i gadebilledet i form af flere vejtræer, grønne rabatter, øvrig grøn beplantning og flere alléer. Formidling i direkte tilknytning (skilte med videre) vil kunne informere borgerne om den værdiskabende indsats. I tillæg kan man udbygge antallet af naturvejledere (naturkorps) i Gentofte.

Modtagere:

Alle med kommunalt tilhørsforhold (borgere, virksomheder, med videre).

Målepunkt:

Kommunen skal fastsætte mål for bevoksning i eget regi frem mod 2030, samt kunne måle de samme værdier hos borgere og virksomheder.

Hvordan får vi Gentofte med:

Kommunikation samt oplevet ændring af gadebilledet.

Tæt på naturen

Initiativ 4: Inddragelse af skoler og institutioner

Vild natur og småhaver på skolernes område. Formidling og undervisning. Udnyttelse af tagarealer til grønne områder.

Modtagere:

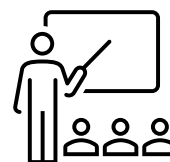
Kommunen, skoler, institutioner.

Målepunkt:

Fastsættelse af vækstmål frem mod 2030.

Hvordan får vi Gentofte med:

Kommunen beslutter/vedtager i eget regi.

Inddragelse af skoler og institutioner

Initiativ 5: Mere grønt - mindre befæstningsgrad

Det skal begrænses, hvor stor en del af grundene, der befæstes (for eksempel bebygget, asfalteret og flisebelagt).

Ved nybyggeri stilles der i lighed med maksimal bebyggelsesprocent krav til andel af område for vild natur/beplantning.

Herudover ejer Gentofte Kommune i øjeblikket mange steder små arealer mellem for eksempel etageejendomme og fortove. Her er kommunens grund meget ofte asfalteret (det gælder for eksempel ved flere etageejendomme på Vangedevej). Her kunne kommunen med det samme begrønne disse steder med græsser, bede eller træer. Og hvis kommunen ikke selv vil bruge pengene på at forgrønne disse steder, kunne man overdrage dem gratis og frivilligt til de ejendomme, der selv gerne vil stå for at begrønne dem.

Modtagere:

Park og Vej, kommunen og især den sektion, der arbejder med lokalplanerne.

Målepunkt:

At flere asfalterede rabatter, områder foran ejendomme med mere begrønnes hvert år. Maksimalt procent befæstet, eventuelt målt via luftfoto. Grønne tage kan eventuelt undtages / tælle med under "Vild natur".

Hvordan får vi Gentofte med:

Indføre en "fliser for planter" ordning, hvor man på den lokale genbrugsplads kan bytte fliser, man har fjernet i sin have til planter eller frø.

Mere grønt –
mindre befæstningsgrad

Initiativ 6: Havhaver

Udvidelse af havhaver og øget biodiversitet i Øresund. Gerne med mere information om arbejdet.

Modtagere:

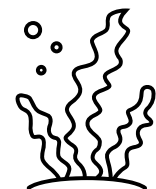
Kommunen, sammen med naturvejledere, DTU og organisationen 'Havhøst' (initiativ findes allerede i Københavns Kommune).

Målepunkt:

Øget biodiversitet, flere fisk og renere hav. (Styr på spildevand).

Hvordan får vi Gentofte med:

Tang, ålegræs eller muslinger. Visse typer af produkter kan eventuelt sælges til private og for eksempel anvendes til madlavning.

Havhaver

Mindretalsudtalelse fra Flemming, medlem af borgersamlingen

Klimaborgersamlingen i Gentofte.

Dato: 07.12.2023

Mindretalsudtalelse til klimaborgersamlingens anbefalinger, v/ Flemming Bækkeskov.

Indledning

Klimaborgersamlingens flertal har vedtaget en række anbefalinger til Gentoftes kommunalbestyrelse. Et lille mindretal blandt borgersamlingens 36 deltagere – heriblandt undertegnede - er ikke enige i alle de anbefalinger, der nu præsenteres.

Generelt mener jeg, at beslutninger om klimatiltag skal tages på internationalt niveau, og de største påvirkere af klimaet – herunder lande som Kina, Indien, USA og øvrige dele af Asien – skal gå forrest. Et lille land som Danmark, med praktisk talt ingen betydning for det globale klimas udvikling, skal følge de store lande. Men det må være folketinget – og ikke på mikroplan (kommunerne) – beslutninger om danske klimarelaterede tiltag træffes. Og det vil være meningsløst og velfærdsnedsættende at pålægge en kommunes borgere udgifter til tiltag, som isoleret set ingen betydning vil have for det globale klima – dog bortset fra sådanne tiltag, der på den korte bane kan have positiv betydning for borgerne selv, for eksempel et mere grønt, energisikkert og støjfattigt miljø.

Supplerende punkter til enkelte af klimagruppens anbefalinger:

Værdier og visioner:

Jeg er ikke enig i, at Gentoftes borgere ikke skal kunne fortsætte med at være blandt de mest CO₂-forbrugende mennesker i verden - vi tilhører jo den rigeste del af den globale befolkning, der naturligt har stort forbrug.

Fællesskab, kommunikation:

(Ingen yderligere bemærkninger.)

Mobilitet:

Jeg er ikke enig i, at det er et mål at reducere privatbilismen til fordel for mere kollektiv transport. Både børnefamilier og mange andre er helt afhængige af biltransport for at få hverdagene til at 'hænge sammen'.

Biodiversitet/Gentofte i fuld flor:

(Ingen yderligere bemærkninger.)

Bygning, energi, forsyning:

Kommunen er udbygget, derfor alene nybyggeri hvor renovering af eksisterende bygninger og tekniske forhold nødvendiggør nybyggeri, som så ikke må være i konflikt med det overordnede ønske om at bevare og udvide kommunens grønne præg. Ja til fremme af sikker energi, eksempelvis vindmøller i Øresund ud for kommunes kyst.

Forbrug af ting:

Ikke enig i en overordnet målsætning om mindre forbrug hos Gentoftes borgere – (men eventuelt gerne i kommunens skattebetalte forbrug). Ja til etablering af central, automatiseret affaldssortering.

Fødevarer:

Nej til at det offentlige skal blande sig i voksnes valg af fødevarer, herunder til deres børn. Vejledning på grundlag af sundhed er vejen frem, men stort NEJ til 'intern' afgift.

Udtalelser

Ekspertgruppens udtalelse

Det er en kompleks, vigtig og aktuel udfordring. Gentofte Kommune har valgt at give borgerne mulighed for at hjælpe med at finde løsninger til. Den grønne omstilling er noget, alle landets kommuner skal forholde sig til i disse år. Derfor er det vores forhåbning, at denne borgersamling både kan hjælpe Gentofte Kommune og inspirere andre kommuner i hele landet.

Debatten om klima og den grønne omstilling er domineret af udtalelser fra de samme yderpositioner. Denne polarisering kan gøre det svært at træffe beslutninger og finde gode, langsigtede kompromiser. Vi håber, at borgersamlingsmetoden kan aktivere den brede midte frem for yderpositionerne for at skabe en grøn omstilling med bred opbakning fra borgerne.

Som ekspertgruppe har vi fulgt borgersamlingen i Gentofte og bidraget med vores viden for at understøtte medlemmernes arbejdsproces. I samarbejde med tredjepartssekretariatet, We Do Democracy, har det været vores opgave at sikre uvildighed og uafhængighed i borgersamlingens faglige rammesætning. Det har vi gjort ved at give input til materialesamlingen i form af forskningsbaseret litteratur, ved løbende at kvalificere borgersamlingens faglige input samt ved at deltage med fagindlæg på borgersamlingens arbejds møder. Ved at basere det faglige grundlag på anerkendt viden har vi givet borgersamlingens medlemmer de bedste forudsætninger for at kunne navigere i de mange perspektiver, hensyn og holdninger, der findes i arbejdet med den grønne omstilling.

I denne udtalelse vil vi ikke vurdere det konkrete indhold i borgersamlingens enkelte anbefalinger. I stedet vil vi kommentere på processen, og hvad vi overordnet hæfter os ved som ekspertgruppe. Vi repræsenterer forskellige fagområder og har dermed kunnet bidrage med viden og inspiration inden for følgende temaer:

- Mobilitet
- Energi
- Grønne fællesskaber
- Adfærd

For at dække det kernespørgsmål, som borgersamlingen har arbejdet med, har vi trukket på relevant forskning – vores egen og andres – og vores faglige netværk inden for de respektive fagområder. Vi er bevidste om, at den viden og ekspertise, vi har bragt i spil, ikke er udtømmende for alle de nuancer, den kompleksitet og de mange vinkler, som findes i relation til emnet. Det står også klart, at det er begrænset, hvor meget viden, der kan formidles i den relativt korte tid borgerne har til rådighed.

I valget af kernespørgsmål fokuserer kommunalbestyrelsen på, hvordan der skabes klimaneutral og bæredygtig adfærd i fremtiden. I vores øjne er det vigtigt at fokusere på netop adfærden hos både offentlige, private og civilsamfundsorganisationer samt kommunens borgere, hvis der skal opnås klimaneutralitet. Der er behov for at tænke reduktioner på tværs af sektorer og problemfelter. Derudover er der store reduktioner at hente, ved at understøtte ændringer af den enkelte borgers forbrugsvaner – særligt i en kommune som Gentofte, hvor borgernes personlige CO₂-udledning er blandt de højeste i landet.

Overordnet læser vi ud fra anbefalingerne, at borgerne har en forståelse for, at den grønne omstilling tager tid. Vi lægger derudover mærke til, at borgerne giver udtryk for, at de er villige til at ændre adfærd. Flere undersøgelser viser, at adfærdsændringer er svære at gennemføre, selvom mange borgere støtter op om den grønne omstilling. Vi håber derfor, at borgersamlingen kan skabe sammenhæng mellem opbakningen til den grønne omstilling og de adfærdsændringer, der skal til for at opnå de nødvendige reduktioner.

"Vi håber, at borgersamlingsmetoden kan aktivere den brede midte frem for yderpositionerne..."

"Ved at basere det faglige grundlag på anerkendt viden har vi givet borgersamlingens medlemmer de bedste forudsætninger for at kunne navigere..."

"Vi er bevidste om, at den viden og ekspertise, vi har bragt i spil, ikke er udtømmende..."

"Vi håber derfor, at borgersamlingen kan skabe sammenhæng mellem opbakningen til den grønne omstilling og de adfærdsændringer, der skal til for at opnå de nødvendige reduktioner."

Vi har været imponerede over borgernes arbejde i og dedikation til processen, og vi håber, at de politikere, som skal tage imod anbefalingerne, lægger lige så meget tid og energi i det videre arbejde med anbefalingerne, som borgerne har gjort. Det fortjener anbefalingerne.

"Vi har været imponerede over borgernes arbejde og dedikation i processen..."

Vi vil desuden gerne takke politikerne i Gentofte for at tage initiativ til at gennemføre en demokratisk proces, som gør brug af forskningsbaseret viden i et nyt sammenspil med borgere og politikere.

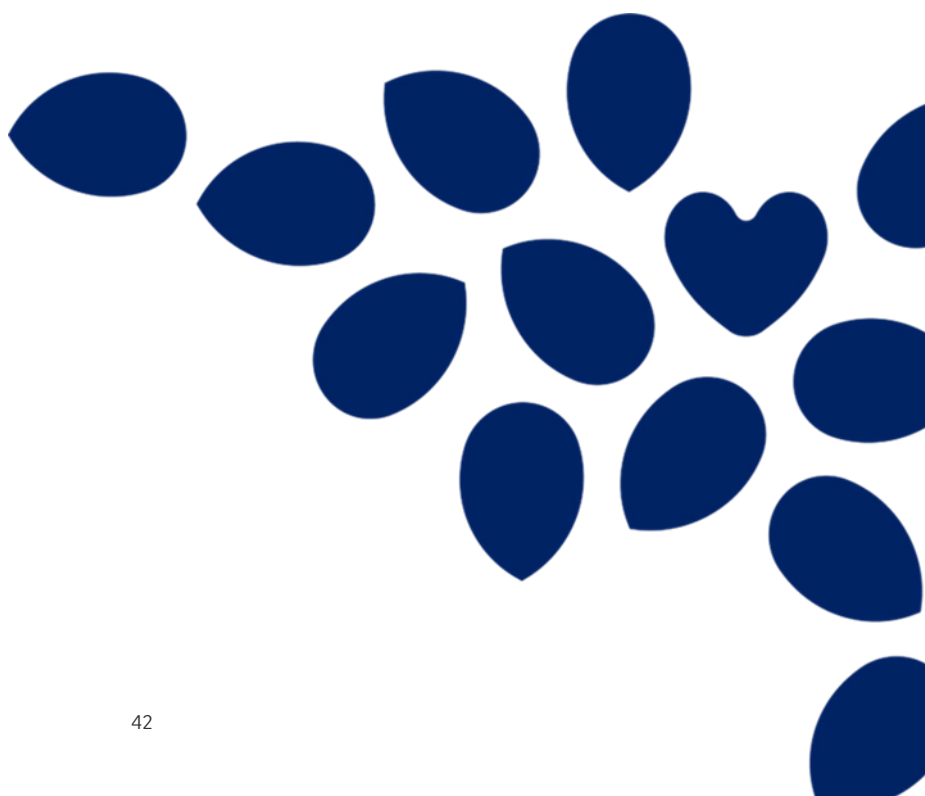
December 2023

Anna Thormann Boesen – Programchef for Klimaplaner og Mobilitet i Gate 21

Alexandra O'Sullivan Freltoft – Fuldmægtig i Energistyrelsen

Simon Westergaard Lex – Lektor i antropologi, KU

Charlotte Louise Jensen – Adfærdsanalytiker i Concito

Tredjepartsudtalelse

Vi har som tredjepartssekretariat ledet organiseringen og faciliteringen af borgersamlingen i Gentofte 2023. Denne validering vægter, hvordan borgersamlingen opfylder principperne for borgersamlinger i overensstemmelse med OECD's principper for deliberative processer. Disse principper omhandler blandt andet uvildighed, stratificeret lodtrækning, gennemsigtighed i processen, brug af uafhængig ekspertviden, antallet af timer til rådslagning, og opdragsgivers forpligtelse til at modtage og svare på anbefalingerne, samt at viderebringe disse uredigeret fra borgersamlingen til offentligheden. På alle områder vurderer vi, at borgersamlingen i Gentofte lever op til OECD's principper, hvorfor borgersamlingen må betragtes som legitim.

"På alle områder vurderer vi, at borgersamlingen i Gentofte lever op til OECD's principper, hvorfor borgersamlingen må betragtes som legitim".

Opdragsgiver

Som opdragsgiver har Gentofte Kommune truffet en beslutning om at igangsætte en repræsentativ borgersamling på vegne af hele kommunen. Organisationen har allerede betydelig erfaring med borgerinddragelse og samskabelse, men det er første gang, at borgersamlingsmetoden benyttes i kommunen. Vi har oplevet en organisation, der har været optaget af at understøtte borgersamlingens arbejdsproces og af at leve op til OECD's principper for deliberative processer. Herunder har organisationen overladt ansvaret for design og facilitering af borgersamlingens proces til tredjepartssekretariatet og har dermed ladet borgersamlingen arbejde uafhængigt uden påvirkning fra kommunen.

"Vi har oplevet en organisation, der har været optaget af at understøtte borgersamlingens arbejdsproces og af at leve op til OECD's principper for deliberative processer".

Medlemmer

Medlemmerne af borgersamlingen i Gentofte har deltaget engageret i en samtale om kerne-spørgsmålet, hvor de har lært om og gransket problemstillingen, lyttet til eksperter, debatteret med hinanden og arbejdet med fælles anbefalinger til initiativer. Den personlige adfærd i forhold til den grønne omstilling kan være et emne, der er delte holdninger til. Vi har oplevet, at medlemmerne er gået åbent og nysgerrigt til de uenigheder, der er opstået i processen og har fokuseret på at indgå kompromiser, som alle medlemmer kunne stå inde for.

Alle medlemmer har haft mulighed for at kommentere på og indgå i udarbejdelsen af anbefalingerne, hvorfor de endelige anbefalinger er baseret på borgersamlingens fælles refleksioner og er skrevet med deres egne ord. Anbefalingerne er dermed udtryk for den balance, som medlemmerne har kunnet nå frem til på tværs af holdninger. Alle medlemmer har haft mulighed for at afgive en minoritetsudtalelse og et medlem har gjort dette.

"Vi har oplevet, at medlemmerne er gået åbent og nysgerrigt til de uenigheder, der er opstået i processen..."

Modtagelse

Som tredjepartssekretariat har vi observeret, at medlemmerne er gået respektfuldt og konstruktivt til opgaven og dens præmisser. Medlemmerne har arbejdet fokuseret og målrettet med at udarbejde et produkt, som kommunalbestyrelsen og alle øvrige aktører i berøring med den grønne omstilling kan bruge i deres fremtidige arbejde.

"Vi opfordrer ... til at tage imod borgersamlingens anbefalinger med samme respekt, som de er blevet udarbejdet med".

Vi opfordrer kommunalbestyrelsen, embedsværket, øvrige aktører og offentligheden til at tage imod borgersamlingens anbefalinger med samme respekt, som de er blevet udarbejdet med. Vi glæder os til at følge den videre behandling af anbefalingerne i kommunen.

Borgersamlingens proces og forløb

Kort om metoden

Borgersamlingen i Gentofte anvender den deliberative demokratimetode, borgersamling. Borgersamlinger har til formål at give borgere mulighed for at beskrive og give deres bud på politiske løsninger. Metoden har vist sig at være god, når der arbejdes med komplekse problemstillinger – som adfærd i forhold til den grønne omstilling – og til at udvikle medierede anbefalinger. Det vil sige, at der i processen arbejdes med, at medlemmerne formulerer og udvikler løsninger, som alle kan stå inde for.

Ved at lade en repræsentativ borgergruppe udarbejde fælles anbefalinger kan beslutningstagere kvalificere deres beslutninger på baggrund af borgernes fælles anbefalinger. Metoden er internationalt anerkendt og bliver anvendt systematisk i blandt andet EU, Canada, Storbritannien, Tyskland, Australien, Irland, Bolivia, Belgien og Finland.

Borgersamlingen i Gentofte 2023 er designet efter internationale principper for borgersamlinger og borgerting, som er udviklet af OECD¹. De 11 fokusområder i OECD's principper kan ses i figuren nedenfor.

¹ <https://www.oecd.org/gov/open-government/good-practice-principles-for-deliberative-processes-for-public-decision-making.pdf>

Borgersamlingens organisering

Projektgruppen

Borgersamlingens projektgruppe består af medarbejdere fra Gentofte Kommune samt fra We Do Democracy. Projektgruppen har haft ansvar for den løbende koordinering og fremdrift af borgersamlingen.

Tredjepartssekretariat

Borgersamlingens ekspertgruppe har haft til opgave at sikre, at borgernes arbejde er baseret på neutral og saglig viden. De har rådgivet borgersamlingens tredjepartssekretariat og bidraget med viden, materiale til borgersamlingens materialesamling, oplægsholdere og løbende faglig sparring.

Ekspertgruppe

Borgersamlingens ekspertgruppe har haft til opgave at sikre, at borgernes arbejde er baseret på neutral og saglig viden. De har rådgivet borgersamlingens tredjepartssekretariat og bidraget med viden, materiale til borgersamlingens materialesamling, oplægsholdere og løbende faglig sparring.

Borgersamlingens forløb

Det faglige udgangspunkt

Ekspertgruppen, bistået af We Do Democracy, udarbejdede en materialesamling til medlemmerne. Formålet var at give medlemmerne en fælles baggrundsviden for borgersamlingens emne. Ekspertgruppen udvalgte tekster til materialesamlingen, som dækker de vigtigste emner på en tilgængelig og oplyst måde. Materialesamlingen var opbygget omkring spørgsmålene om, hvordan forbrug påvirker klimaet, og hvordan udledninger fra forbruget kan reduceres. Materialesamlingen kan rekvireres i Klimaenheden i Gentofte Kommune, se kontaktoplysninger på bagsiden af denne rapport.

[Materialesamling](#)

Centralt for anbefalingernes udarbejdelse har været borgersamlingens fem samlinger (møder), der både er foregået i weekenden og på hverdagsaftener i perioden september til november 2023. Udover de fem møder har der været en åben samling, redaktionsmøder og afslutningsvis en lancering af anbefalingerne den 18. december 2023, hvor borgersamlingens anbefalinger blev overdraget til politikerne i Gentoftes Kommunalbestyrelse.

[Fem samlinger](#)

Medlemmerne af borgersamlingen har løbende haft mulighed for at styre, hvilken retning samt viden inden for kernespørgsmålet, de ønskede at lære mere om og arbejde med. Medlemmerne af borgersamlingen har derfor haft medindflydelse på emnerne for de faglige oplæg og interessantperspektiver, de er blevet præsenteret for på de forskellige samlinger. Desuden har borgersamlingen løbende haft spørgerunder med ekspertgruppen og andre fagpersoner med ekspertise på borgersamlingens interesseområder, og en åben dialog med Gentoftes Kommunalbestyrelse, om hvordan borgersamlingens anbefalinger kunne hjælpe politikerne bedst muligt i politikernes arbejde for en grøn, retfærdig omstilling.

[Spørgerunder og åben dialog](#)

Samlinger

Samling 1

Lørdag den 16. september

Byens Hus

Introduktion til opgaven og emnet

Formålet med dagen var at introducere medlemmerne for hinanden, borgersamlingens arbejds-metode, processen og borgersamlingens kerneopgave. Herunder give medlemmerne de første faglige perspektiver på nogle grundlæggende temaer indenfor bæredygtig omstilling, samt give medlemmerne mulighed for at udarbejde spilleregler og værdisæt arbejdet med anbefalingerne.

Velkomst og rammesætning ved Michael Fenger, borgmester Gentofte Kommune, samt Johan Galster på vegne af sekretariatet fra We Do Democracy.

Borgerne møder hinanden og laver spilleregler

Den første borgersamling begyndte med, at medlemmerne blev præsenteret for opgaven og hinanden, og talte om deres forventninger til borgersamlingens forløb. Derefter udarbejdede borgersamlingen et fælles sæt spilleregler for, hvordan borgene gerne ville arbejde sammen.

Borgersamlingens værdier

Medlemmerne samarbejdede om at blive enige om, hvilke værdier, der skulle være styrende for gruppens arbejde med de endelige anbefalinger.

Oplæg

Klimaborgertinget fik input fra to oplægsholdere, der skulle spore dem ind på nogle af problemstillingerne i opgaven. I mellemtiden tog de noter og samlede til sidst op på væsentlige opmærksomhedspunkter for deres videre arbejde.

- Forbrug og vaner af Bente Halkier, professor ved Københavns Universitet
- Klima og følelser af Nina Bendixen, klimajournalist og forfatter

Samling 2

Lørdag den 30. september

Byens Hus

Faglig viden og fremtidens Gentofte

Formålet med dagen var at få begrebsafklaret kerneopgavens fokus på klimaneutral og bæredygtig adfærd, samt at få mere viden om temaer på klimadagsordenen på baggrund af oplæg og Q&A med eksperter på områderne. Derudover arbejdede borgerne med at udpege de vigtigste udfordringer og tematikker i arbejdet med anbefalingerne.

Velkomst og rammesætning ved Johan Galster, We Do Democracy

Oplæg og begrebsafklaring

Borgersamlingen havde ønsket en mere dybdegående gennemgang af kerneopgaven og Gentofte Kommunes yderligere arbejde med bæredygtig omstilling. Desuden blev medlemmerne opfordret til, at den grønne omstilling kan skabe velvære og være inspirerende.

- Afgrænsning af opgaven og definitioner af Camilla Lønborg-Jensen, leder af Klimaenheden i Gentofte Kommune
- Vi skaber den fremtid, vi forestiller os af Alexandra Freltoft, analytiker ved Energistyrelsen og medlem i ekspertgruppen

Ekspertspeeddating

Som det næste var der "Ekspertspeeddating". Borgersamlingens medlemmer blev inddelt i tre grupper, og hver gruppe fik på skift besøg af dagens tre eksperter, Camilla Lønborg-Jensen, Alexandra Freltoft og Emil Høg fra Aalborg Universitet. Hver ekspert havde først et kort oplæg på tre minutter om deres ekspertområde, hvorefter borgertingets medlemmer kunne stille spørgsmål.

Fordele og ulemper ved Gentofte

Medlemmerne arbejdede med at finde styrkerne og udfordringerne ved den bæredygtige omstilling i Gentofte Kommune, for at undersøge, hvad der kunne gavne deres arbejde med anbefalingerne.

Samling 3

Onsdag den 25. oktober

Byens Hus

Retning for borgersamlingen og første udkast til anbefalinger

Formålet med denne samling var sætte retning på borgernes arbejde med anbefalingerne og at give medlemmerne inspiration til hvilke bæredygtige tiltag andre kommuner har taget.

Velkomst og rammesætning ved Kolja Dahlin fra We Do Democracy

Oplæg om kommunale tiltag

Som inspiration til medlemmernes videre arbejde handlede dagens oplæg om kommuners erfaringer med den bæredygtige omstilling og om de tiltag, der kan gøre hverdagen lettere.

- Klima og adfærdspåvirkning i kommunale projekter af Signe Frøkie Schou, Gate 21

Temaværksteder: det første arbejde med anbefalinger

Medlemmer blev delt i grupper, der skulle arbejde med de første udkast til anbefalinger indenfor borgersamlingens seks hovedkategorier: mobilitet, fødevarer, natur og biodiversitet, kommunikation fællesskaber og inddragelse, bygninger energi og forsyning samt forbrug og genbrug af ting, samt en gruppe, der arbejdede med anbefalingernes overordnede vision og værdier, som borgersamlingen vurderer, er vigtige for fremtidens Gentofte.

Åbent møde

Onsdag den 1. november

Gentofte Rådhus

Bidrag fra byens borgere og samtale med kommunalpolitikere

Formålet med denne samling var at invitere resten af Gentofte indenfor og give dem mulighed for at bidrage til borgersamlingens arbejde.

Forberedelse til åbent møde ved Johan Galster og Kolja Dahlin

Velkomst og politisk indflyvning ved Karen Riis Kjølbye, kommunalbestyrelsesmedlem og formand for Klima-, Miljø- og Teknikudvalget i Gentofte Kommune.

Gruppearbejde

Aftenens gæster blev fordelt ud på de forskellige temagrupper, hvor borgersamlingens foreløbige anbefalinger blev præsenteret for gæsterne, som havde mulighed for at kommentere på anbefalingerne og udpege idéer til løsninger på blinde vinkler. Det åbne møde blev rundet af med opsamling i plenum og en stor tak til dagens gæster for deres bidrag.

Kommunalpolitisk spørgerunde

Efter aftenens gæster igen var gået, samlede borgersamlingens medlemmer til en fælles refleksion med seks medlemmer af Gentoftes kommunalbestyrelse herunder Borgmester Michael Fenger, Karen Riis Kjølbye, Malene Brandt, Jesper Marcus, Frederik Dehlholm og Britta Johanna Riis. Sammen snakkede de med medlemmerne om, hvordan borgersamlingens anbefalinger bedst muligt kunne hjælpe politikerne med at skabe fremtidens Gentofte.

Samling 4

Lørdag den 18. november

Byens Hus

Skriveværksted

Formålet med denne samling var, at medlemmerne skulle samle op på og skabe overblik over inputs fra borgernes bidrag fra det åbne møde og spørgerunden med kommunalpolitikere. På den baggrund skulle arbejdede medlemmerne videre med anbefalingerne, samt lægge en plan for at færdiggøre anbefalingerne.

Velkomst og rammesætning ved Johan Galster og Kolja Dahlin

Dagens arbejde indledtes med, at medlemmerne fik skabt sig et overblik over de inputs og den feedback, de havde modtaget fra de borgere, der kom til det åbne møde, samt den efterfølgende spørgerunde med Gentoftes Kommunalpolitikere. Herefter med en samtale om borgersamlingens overordnede ambition og retning, som udgangspunkt for at færdigskrive borgersamlingens anbefalinger.

Galleribesøg

I mellemtiden var borgersamlingens foreløbige anbefalinger blevet hængt op i lokalet, så medlemmerne kunne læse, kommentere og tilføje til de andre gruppers arbejde. På den baggrund havde alle borgersamlingens medlemmer mulighed for at give deres bidrag til alle emneområderne i anbefalingerne.

Herefter arbejdede de videre med, justerede og finpudsede de foreløbige anbefalinger.

Samling 5

Onsdag den 29. november

Gentofte Rådhus

Færdiggøre og afstemning af anbefalinger

Formålet med femte samling var at færdiggøre anbefalingerne. Desuden påbegyndte afstemningen om de endelige anbefalinger.

Velkomst og rammesætning ved Johan Galster og Kolja Dahlin.

Borgersamlingens medlemmer fik endnu en gang mulighed for at læse de andre gruppers foreløbige arbejde. Herefter havde de mulighed for at tilkendegive deres tilfredshed med anbefalingerne, hvor borgerne skulle tage stilling til i hvilken grad, at de, som medlemmer, kunne stå inde for anbefalingerne. Medlemmerne satte sig herefter ved computerne og fik implementeret eventuelle kommentarer og skrevet de endelige anbefalinger færdige.

Afstemning

Efterfølgende påbegyndtes afstemning om de endelige anbefalinger. Hvert initiativ under et tema blev gennemgået, og med enten et grønt eller en rødt papkort skulle medlemmerne stemme for eller imod anbefalingen. Et grønt kort indikerede, at man var helt enig, enig eller, at man kunne stå inde for anbefalingen, mens et rødt kort indikerede, at man var uenig med præmissen ved anbefalingen eller var direkte imod. Var der over 70 procent opbakning på en anbefaling blev den betragtet stemt igennem. Tre ud af de seks emneområder blev stemt om fysisk. Det sidste møde blev afsluttet med en orientering af borgersamlingens medlemmer om det videre arbejde med anbefalingerne hen imod lanceringen og overrækkelsen af anbefalingerne. Herunder blev der nedsat en redaktionsgruppe, der skulle arbejde med at færdiggøre anbefalingerne.

Færdiggørelse af anbefalingerne, samt overdragelse til opdragsgiverne

Borgersamlingens redaktørgruppe fik til opgave at færdiggøre borgersamlingens anbefalinger redaktionelt ud fra den vejledende afstemning og de noter, som medlemmerne gav under afstemningen til samling 5. Redaktørgruppen mødtes for at færdiggøre anbefalingerne. Herefter blev de resterende tre emneområder, der ikke blev stemt om på samling 5, samt borgersamlingens overordnede vision, sendt til afstemning via et online spørgeskema. Her havde borgerne 4 hverdage til at stemme om anbefalingerne. 24 af borgersamlingens medlemmer deltog i den afsluttende afstemning.

Borgersamlingens anbefalinger overdrages til Gentoftes kommunalbestyrelse, som senere vil svare på anbefalingerne. Lanceringen og overdragelsen af anbefalingerne er medlemmernes mulighed for at præsentere anbefalingerne til anbefalingerne og skabe dialog.

Observatører

Borgersamlingen har undervejs haft en række observatører siddende med på møderne. Som observatør må man ikke blande sig i borgernes arbejde, men udelukkende observere fra bagerst i lokalet. Som observatør har man underskrevet en kontrakt for de regler, som gør sig gældende som observatør.

Følgende har været med som observatører:

Malene Brandt (medlem af kommunalbestyrelsen i Gentofte), Lennart Emborg (Demokrateriet), Jacob Munk (Danmarks Naturfredningsforening), Ole Aabenhus (borger), Niels H.H. Jørgensen (borger), Jarl Bræstrup og Helena Toft (Roskilde Universitet), Torben Wallach (borger), Trine Beckett (borger), Katja Rohde (medarbejder i Gentofte Kommune), Bodil Stenvig (borger).

Arbejdsmetoder

I borgersamlingens forløb har der været anvendt en række relevante dialog- og samarbejdsmetoder for at sikre en produktiv, engagerende og inkluderende arbejdsfremgang. Metoderne har muliggjort aktiv deltagelse for borgere med vidt forskellige forudsætninger og præferencer. Hele forløbet har været designet og faciliteret af We Do Democracy – i samarbejde med Gentofte Kommunes hold af procesværter. De anvendte metoder indbefatter blandt andet:

Vekselvirkning

Vekselvirkning mellem individuelle refleksioner, gruppearbejde og medierede plenumdialoger. På den måde er der mulighed for, at alle medlemmer har mulighed for at komme til orde ude i de mindre gruppediskussioner samtidig med, at borgersamlingens medlemmer kan diskutere forskellige problemstillinger i plenum.

Procesværter

Alt gruppearbejde har været faciliteret af procesværter, der har fungeret som ordstyrere ved bordene. Deres fornemmeste opgave har været at facilitere en åben og demokratisk dialog. Procesværterne består hovedsageligt af medarbejdere fra Gentofte Kommunes forvaltninger, der er trænet i at understøtte procesarbejde. De er derudover blevet orienteret om formål og arbejds-gang forud for hver samling.

Faglige input

Borgersamlingen er løbende blevet præsenteret for diverse faglige oplæg med relevans til kerne-spørgsmålet. Oplæggene er blevet kombineret med plads til, at man som medlem selv har kunnet fordøje, forstå, spørge og tage stilling til vigtigheden af inputtet.

Visuelle, engagerende og kreative formater

Borgerne har vekslet mellem at arbejde ved borde, arbejde med plancher, lytte til podcasts, del-tage i spørgerunder, bruge rummet og bevæge sig rundt. De har haft mulighed for at arbejde med bordplakater, afstemnings-klistermærker, papkort og grej til selv at producere og dokumen-tere resultater.

Borgerne producerer selv

Under hele forløbet er det borgernes egne ord og ønsker til formuleringer, der er blevet nedskre-vet. Borgerne har selv ført pennen, og alt er blevet læst højt og afstemt undervejs. Hermed sikrer vi, at borgersamlingens resultater er borgernes eget produkt. Dette styrker borgersamlingens le-gitimitet og understøtter borgernes ejerskab og engagement.

Åben og uformel stemning

Under hele forløbet har det været en vigtig prioritet, at alle medlemmerne har følt sig velkomne og tilpas. Vi har undervejs arbejdet for en uformel og inkluderende stemning gennem f.eks. mu-sik, blomster og forplejning.

Dokumentation og opsamling

Forløbet er løbende blevet dokumenteret gennem fotos af materialer og noter, der efterføl-gende er indskrevet digitalt. Den løbende dokumentation sikrer, at borgernes materiale ikke går tabt, men derimod aktivt anvendes. Derudover styrker dokumentationen borgertingets åben-hed og legitimitet.

